

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

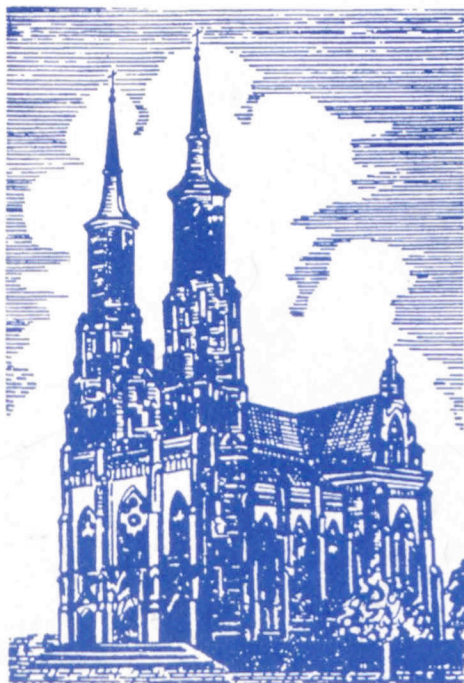

Rok LXXIX

Wrzesień 2010

Nr 9

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI

KURIA DIECEZJALNA - 08-100 SIEDLCE - PIŁSUDSKIEGO 62

TELEFON (025) 640-70-56; FAX (025) 644-87-44

WWW.DIECEZJA.SIEDLCE.PL

WYDAWNICTWO DIECEZJI SIEDLECKIEJ „UNITAS”

08-110 SIEDLCE - SZKOLNA 22, TELEFON (025) 632-27-66

WIADOMOŚCI DIECEZJALNE SIEDLECKIE

ORGAN URZĘDOWY KURII DIECEZJALNEJ

Rok LXXIX

Wrzesień 2010

Nr 9

STOLICA APOSTOLSKA

HOMILIA BENEDYKTA XVI PODCZAS MSZY ŚW.
BEATYFIKACYJNEJ BŁ. JOHNA HENRY' EGO NEWMANA,
19 WRZEŚNIA 2010 r.

Drodzy Bracia i Siostry w Chrystusie,

Dzień dzisiejszy, który sprowadził nas razem tutaj, do Birmingham, jest bardzo pomyślny. Jest to przede wszystkim Dzień Pański – niedziela, dzień, gdy nasz Pan Jezus Chrystus umarł i na zawsze zmienił bieg ludzkich dziejów, ofiarowując nowe życie i nadzieję wszystkim żyjącym w ciemności i w cieniu śmierci. Właśnie dlatego wszyscy chrześcijanie na świecie przybywają razem w tym dniu, aby sławić i dziękować Bogu za wielkie cuda, które nam uczynił. Ta szczególna niedziela oznacza także ważną chwilę w życiu narodu brytyjskiego, jako że jest to dzień wybrany dla uczczenia 70. rocznicy Bitwy o Anglię. Dla mnie jako tego, kto żył i cierpiał w wyniku ciemnych dni reżymu nazistowskiego w Niemczech, jest czymś głęboko poruszającym być tu z wami z tej okazji i wspominać, jak wielu waszych współobywateli oddało swe życie, odważnie przeciwstawiając się siłom tej błędnej ideologii. Myślę zwłaszcza o pobliskim Coventry, które ucierpiało w wyniku bardzo silnych bombardowań i masowych śmierci w listopadzie 1940 r. Siedemdziesiąt lat później przywołujemy ze wstydem i przerażeniem straszne dźwięki dzwonów śmierci i zniszczenia, które idą w ślad za wojną i ponownie

wyrażamy zdecydowaną wolę pracy dla pokoju i pojednania wszędzie tam, gdzie pojawia się zarzewie konfliktu. Ale jest też inny, radośniejszy powód, dlaczego ten dzień jest pomyślny dla Wielkiej Brytanii, dla Midlands, dla Birmingham. Jest to dzień, w którym kardynał John Henry Newman został wyniesiony formalnie do chwał ołtarzy i ogłoszony błogosławionym.

Dziękuję arcybiskupowi Bernardowi Longleyowi za jego łaskawe powitanie na początku tej Mszy św. Składam hołd wszystkim, którzy tak usilnie pracowali przez wiele lat przy posuwaniu naprzód sprawy kardynała Newmana, łącznie z ojcami z Oratorium w Birmingham i członkami Rodziny Duchowej „Das Werk”. I pozdrawiam każdego tu obecnego, przybyłego z Wielkiej Brytanii, Irlandii i z dalszych stron. Dziękuję wam za waszą obecność na tych uroczystościach, w których sławimy i wielbimy Boga za heroiczne cnoty tego świętego Anglika.

Anglia ma długą tradycję świętych męczenników, których mężne świadectwo wspierało i inspirowało przez całe stulecia tutejszą wspólnotę katolicką. A jednak jest słuszne i właściwe, abyśmy uznali dzisiaj świętość wyznawcy, syna tego narodu, który – choć nie został wezwany do przelewania krwi za Pana – mimo wszystko dał wymowne świadectwo o Nim w ciągu swego długiego życia, poświęconego posłudze kapłańskiej, szczególnie zaś kaznodziejstwu, nauczaniu i pisaniu. Zasłużył na to, aby zająć miejsce na długiej liście świętych i uczonych z tych ziem: świętych Bedy, Hildy, Aelreda, błogosławionego Dunsza Szkota, że wymienię tylko kilkoro. W błogosławionym Johnie Henrym ta tradycja szlachetnej uczoności, głębokiej mądrości ludzkiej i niezgłębionej miłości do Pana zrodziła bogate owoce jako znak stałej obecności Ducha Świętego w głębi serca ludu Bożego, przynosząc odtąd obfite dary świętości.

Motto kardynała Newmana: *cor ad cor loquitur*, czyli „Serce mówi do serca”, daje nam wzgląd w jego rozumienie życia chrześcijańskiego jako powołania do świętości, doświadczanej jako głębokie pragnienie ludzkiego serca wejścia w intymną komunie z Sercem Bożym. Przypomina nam ono, że dojrzałość do modlitwy stopniowo przemienia nas na podobieństwo Boże.

W jednym ze swych licznych pięknych kazań napisał, że „zwyczaj modlitwy, praktyka zwracania się do Boga i świata niewidzialnego o każdej porze, w każdym miejscu i we wszystkich okolicznościach – modlitwa, mówię, ma to, co można by nazwać efektem naturalnym w uduchowianiu i wznoszeniu duszy. Człowiek nie jest już tym, kim był przedtem; stopniowo (...) wchłaniał nowy zestaw idei i stawał się nasycony świeżymi zasadami” (Parochial and Plain Sermons, IV, 230-231).

Ewangelia dzisiejsza mówi nam, że nikt nie może służyć dwóm panom (por. Łk 16,13) i nauczanie błogosławionego Johna Henry`ego nt. modlitwy wyjaśnia, jak wierny chrześcijanin jest ostatecznie włączony w służbę jedyne go prawdziwego Mistrza, który ma wyłączne prawo do naszej bezwarunkowej pobożności (por. Mt 23, 10). Newman pomaga nam zrozumieć, jakie to ma znaczenie dla naszego codziennego życia: mówi nam, że nasz boski Nauczyciel obdarzył każdego z nas specyficznym zadaniem, „określoną służbą”, powierzoną wyłącznie każdej jednostce: „Mam swoją misję, jestem ogniwem w łańcuchu, spoiwem łączącym osoby. On nie stworzył mnie na próżno. Będę czynił dobro, będę wykonywał Jego pracę; będę aniołem pokoju, głosicielem prawdy w moim własnym miejscu... jeśli trzymam się Jego przykazań i służę Mu swym powołaniu” – pisał kardynał (Meditations and Devotions, 301-2).

Określoną służbą, do której błogosławiony John Henry był powołany, wykonywał, wykorzystując swój intelekt i swe płodne pióro do wielu najbardziej palących „przedmiotów dnia”. Jego poglądy na związek między wiarą a rozumem, na żywotne miejsce religii objawionej w cywilizowanym społeczeństwie oraz na potrzebę opartego na szerokich podstawach i wielokierunkowego podejścia do oświaty miały nie tylko głębokie znaczenie dla wiktoriańskiej Anglii, ale po dziś dzień inspirują i rozświetlają wielu na całym świecie. Chciałbym złożyć szczególny hołd jego postrzeganiu edukacji, które przyczyniło się ogromnie do ukształtowania etosu, będącego do dzisiaj siłą napędową szkół i kolegów katolickich.

Stanowczo przeciwstawiając się podejściu ograniczającemu bądź utilitarnemu dążył on do osiągnięcia takiego środowiska edukacyjnego, w którym ćwiczenie umysłu, dyscyplina moralna i zaangażowanie religijne stanowiłyby całość. Projekt założenia Uniwersytetu Katolickiego w Irlandii stał się dlań okazją do rozwinięcia swych myśli na ten temat i do zebrania przemówień, które ogłosił jako „Idea Uniwersytetu” i w której wspierał pewien ideał, od którego wszyscy zaangażowani w formację akademicką nadal mogą się uczyć.

I rzeczywiście, jaki lepszy cel mogliby wymyślić nauczyciele religii niż słynny apel błogosławionego Johna Henry`ego o inteligentny, dobrze wykształcony laikat: „Chcę świeckich, nie aroganckich, nie nierozważnych w mowie, nie dyskutujących, ale ludzi, znających swą religię, wchodzących w nią, wiedzących dokładnie, gdzie się znajdują, wiedzących, czego się trzymać, a czego nie, znających swe credo tak dobrze, że mogą zdawać z niego rachunek, znających tak dobrze historię, że mogą jej bronić” (The Present Position of Catholics in En-

gland”, IX, 390). W tym dniu, gdy autor tych słów zostaje wyniesiony na ołtarze, modlę się, aby za jego wstawiennictwem i przez jego przykład wszyscy, którzy są zaangażowani w dzieło nauczania i katechizacji, czerpali natchnienie do jeszcze większego wysiłku z wizji, jaką on tak jasno nam przedstawił.

Jakkolwiek intelektualne dziedzictwo Johna Henry`ego Newmana budziło, co zrozumiałe, najwięcej uwagi w rozległej literaturze, poświęconej jego życiu i dziełu, ja osobiście wolę przy tej okazji zakończyć krótką refleksją na temat jego życia jako kapłana, duszpasterza. Ciepło i humanizm, leżące u podstaw oceny jego posługi duszpasterskiej, znajdują piękny wyraz w jego innym słynnym kazaniu: „Bracia, Aniołowie, gdyby to oni byli waszymi kapłanami, nie mogliby wam współczuć, nie byłiby dla was wyrozumiali, jak my jesteśmy, nie mogliby stanowić dla was przykładu ani być waszymi przewodnikami, nie mogliby was przeprowadzić od starego do nowego życia, jak to czynią ci, którzy są spośród was” („Ludzie, nie aniołowie, kapłanami Ewangelii”; Mowy skierowane do Połączonych Kongregacji, 3).

Żył on tą głęboko humanistyczną wizją posługi kapłańskiej w swej po-bożnej trosce o ludzi Birmingham w ciągu lat spędzonych w założonym przez siebie Oratorium, odwiedzając chorych i biednych, pocieszając zasmuconych, opiekując się więźniami. Nic więc dziwnego, że w chwili jego śmierci tysiące ludzi wypełniły miejscowe ulice, gdy jego ciało niesiono na miejsce pochówku niespełna pół mili stąd. Sto dwadzieścia lat później wielka rzesza zgromadziła się jeszcze raz, aby cieszyć się z uroczystego uznania przez Kościół wybitnej świętości tego umiłowanego ojca dusz. Jaki może być lepszy sposób wyrażenia radości tej chwili niż zwrócenie się do naszego niebieskiego Ojca z serdecznym dziękczynieniem, modląc się słowami, które błogosławiony John Henry Newman włożył w usta chórów anielskich w niebie:

*Chwalcie Najświętszego na wysokościach
I w głębokościach niech będzie wystawiany;
Najwspanialszy we wszystkich swych słowach,
Najpewniejszy na wszystkich swych drogach!*
(Sen Geroncjusza)

Benedictus PP XVI

Tłum. kg (KAI) / Birmingham

EPISKOPAT POLSKI

LIST PASTERSKI EPISKOPATU POLSKI NA X DZIEŃ PAPIESKI – 10 PAŹDZIERNIKA 2010 r.

/29.09.2010/

JAN PAWEŁ II – ODWAGA ŚWIĘTOŚCI

Umilowani w Chrystusie Panu Bracia i Siostry!

1. Liturgia Słowa często przypomina nam o konieczności wiary w Boga w życiu człowieka. Mówi o tym Chrystus w dzisiejszej Ewangelii stwierdzając, że wiara, nawet gdy jest mała jak ziarnko gorczycy, czyni cuda. Autor Listu do Hebrajczyków dodaje, że „bez wiary nie można podobać się Bogu” (Hbr 11,6). Człowiek, współpracując z Bogiem w duchu wiary, realizuje swe obowiązki i zdobywa się na odwagę, by kształtując swoje człowieczeństwo sięgać po świętość, do której został powołany. W najbliższą niedzielę, 10 października, będziemy w całej Polsce obchodzić dziesiąty już Dzień Papieski, którego hasłem są słowa: Jan Paweł II – odwaga świętości. Podpisany przez Papieża Benedykta XVI dekret o heroicznosci cnót Sługi Bożego Jana Pawła II pozwala żywić nadzieję na jego rychłe wyniesienie na ołtarze. Tegoroczny Dzień Papieski wpisuje się więc w duchowe przygotowanie naszego narodu do oczekiwanej beatyfikacji Jana Pawła II. Odwaga dążenia do świętości jest tematem, który przagniemy dziś wspólnie rozważyć.

2. Drodzy w Chrystusie! W ciągu całego pontyfikatu Jana Pawła II byliśmy pod wrażeniem jego dynamicznej działalności apostolskiej. Specyfiką tego pontyfikatu był także fakt wyniesienia na ołtarze wielkiej liczby chrześcijan, którzy z odwagą dążyli do świętości we wszystkich częściach świata, w różnych epokach i w różnych sytuacjach życiowych. Ojciec Święty szukał i znajdował odważnych ludzi w każdym narodzie, języku i powołaniu. Beatyfikował dzieci, którym Matka Boża objawiła się w Fatimie; rodzi-ców św. Teresy od Dzieciątka Jezus; matkę Teresę z Kalkuty; Joannę Berettę Molla – matkę, która ratując życie dziecka, wybrała własną śmierć; Pier Giorgio Frassatiego – studenta, który na nartach zmierzał do świętości; Maksymi-

liana Kolbe i Edytę Stein – ofiary zbrodni nazistowskich. I setki innych! W Liście do Tymoteusza, którego fragment słyszeliśmy w czasie dzisiejszej Mszy świętej, św. Paweł Apostoł pisze: „Nie dał nam Bóg ducha bojaźni, ale mocy i miłości, i trzeźwego myślenia” (2 Tm 1,7). Na drodze do świętości potrzebna jest miłość, odwaga i trzeźwe myślenie. Tegoroczny plakat, informujący wiernych o Dniu Papieskim, zwraca uwagę na trzy dobrze nam wszystkim znane osoby, które Kościół ukazuje jako wzorce świętości: ks. Jerzego Popiełuszkę, ks. kardynała Stefana Wyszyńskiego i Ojca Świętego Jana Pawła II. Ksiądz Jerzy został ogłoszony błogosławionym w czasie uroczystości, która odbyła się w Warszawie 6 czerwca br. Czekamy na wyniesienie na ołtarze Ojca Świętego Jana Pawła II i Prymasa Tysiąclecia kard. Stefana Wyszyńskiego. Wielu z nas spotykało ich osobiście w swoim życiu. Działali w niezwykle trudnych czasach. Heroicznie bronili Kościoła i prawa narodu do wolności oraz jego suwerennego bytu. Stali się symbolami, realizując otrzymaną od Chrystusa kapłańską, biskupią i papieską misję. Jednak nade wszystko fascynowała ich odwaga w dążeniu do świętości. Obca im była bojaźń. Natomiast kierowali się – jak mówi św. Paweł Apostoł w Liście do Tymoteusza – mocą, miłością i trzeźwym myśleniem.

3. Ojciec Święty Jan Paweł II dawał niejednokrotnie dowód swej niezwykłej odwagi w trudnych sytuacjach życiowych. Dziś chcemy podkreślić fakt, że wszystkie jego działania wynikały z dążenia do świętości osobistej. Jej źródłem było głębokie zjednoczenie z Bogiem, przez Jezusa Chrystusa, w Duchu Świętym. Wiara nadawała kształt jego osobistej urzekającej świętości, którą dostrzegali wszyscy. Fundamentem tego dążenia było ujmujące człowieczeństwo Jana Pawła II. Wszystko, co czynił, było zwyczajne, proste i konsekwentne. Spontanicznie odnosiło się wrażenie, że pragnienie świętości jest naczelnym motywem jego działania, o którym nie zapominał w żadnej chwili życia. Opatrznościowe było i to, że również jako papież jawił się w całej swej ludzkiej prawdzie przed światem. Było to widoczne podczas jego modlitwy, pracy, studium, twórczej aktywności, spotkań z ludźmi, uprawiania sportu, zauroczenia pięknem przyrody, sprawowania posługi kapłana, biskupa czy papieża. Mogli to dostrzegać wszyscy podczas jego spotkań indywidualnych i podczas wielkich liturgii, w chwili medytacji i w kierowaniu Kościołem oraz kiedy pochylał się z miłością nad biedą człowieka; również wtedy, gdy w trosce o jego dobro obnażał poglądy tych, którzy chcieli wyprowadzić człowieka na błędne drogi. W każdej sytuacji

z odwagą stawał w obronie godności osoby ludzkiej i praw rodziny. Na sercu leżały mu trzy wielkie wartości, które mają istotne znaczenie: życie człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci, wielkość i świętość trwałego związku małżeńskiego mężczyzny i kobiety, którego owocem jest nowy człowiek, i wreszcie rodzina, która otacza opieką człowieka na wszystkich etapach jego życia. Kiedy w Starym Sączu, w dniu 16 czerwca 1999 r., kanonizował św. Kingę, pytał: „Co zrobić, aby dom rodzinny, szkoła, zakład pracy, biuro, wioski i miasta, w końcu cały kraj, stawały się mieszkaniem ludzi świętych, którzy oddziałują dobrocią, wiernością nauce Chrystusa, świadectwem codziennego życia, sprawiając duchowy wzrost każdego człowieka?” I odpowiadał: „Po-trzeba świadectwa, potrzeba odwagi, aby nie stawiać pod korcem światła swej wiary. Potrzeba wreszcie, aby w sercach ludzi wierzących zagościło to pragnienie świętości, które kształtuje nie tylko prywatne życie, ale wpływa na kształt całych społeczności”.

4. Siostry i Bracia! Nasze pokolenie długo będzie pamiętać tamto wołanie – Santo subito! – na placu św. Piotra w Rzymie, w czasie pogrzebu Jana Pawła II, by szybko wynieść na ołtarze Ojca Świętego, który zafascynował cały świat całkowitym oddaniem się sprawie Boga i człowieka. Pamiętamy, że na uroczystości pogrzebowe obok katolików przybyli także przedstawiciele różnych narodów i religii oraz ludzie poszukujący drogi do Boga. Wołanie o wyniesienie Jana Pawła II na ołtarze wyrażało podziw dla jego przenikniętego łaską człowieczeństwa, przez które ukazywał Chrystusa i Jego Ewangelię. Sercem nauczania Sługi Bożego było wielkie orędzie do świata o człowieku, stworzonym na obraz Boży i odkupionym przez Chrystusa. Wielu zrozumiało, że tylko chrześcijańska prawda o człowieku stoi na straży jego wolności i godności. Dlatego wołali o ukazanie takiego wzoru świętości całemu światu.

Siostry i Bracia! Z przeżywanym w tym roku jubileuszowym Dniem Papieskim – oprócz modlitwy, pogłębionej refleksji nad nauczaniem Jana Pawła II i związanymi z tym wydarzeniami kulturalnymi – łączy się troska o powołaną przez Konferencję Episkopatu Polski Fundację „Dzieło Nowego Tysiąclecia”. Powstała ona przed dziesięciu laty. Dziś obejmuje tysiące młodych, zdolnych Polaków, którzy dzięki niej mogą uczyć się i studiować. Stypendyści są „żywym pomnikiem” budowanym przez Polaków Janowi Pawłowi II. Jest to możliwe dzięki ofiarności ludzi dobrej woli, okazywanej w czasie zbiórki podczas Dnia Papieskiego. Najbliższa zbiórka na stypendia

odbędzie się w nie-dziele 10 października. Już dziś wyrażamy serdeczną wdzięczność za hojność na ten szczytny cel. Niech nasza odwaga w dążeniu do świętości na wzór Jana Pawła II wyzwala duchowe energie, które będą największym bogactwem Ojczyzny, dotkniętej w tym roku tak dramatycznymi doświadczeniami. Wiara i miłość pomogą nam wszystkim przezwyciężyć wszelkie trudności w duchu nadziei, jaką budził w naszych sercach Sługa Boży Jan Paweł II. Z serca wszystkim błogosławimy.

Podpisali: Pasterze Kościoła Katolickiego w Polsce obecni na 352. Zebraniu Plenarnym Konferencji Episkopatu Polski w Olsztynie-Fromborku, w dniach 18-20 czerwca 2010 r.

Za zgodność:

+Stanisław Budzik
Sekretarz Generalny KEP

List należy odczytać w niedzielę 3 października 2010 r.

BISKUP SIEDLECKI

ZAPROSZENIE BISKUPA SIEDLECKIEGO NA DIECEZJALNE DZIĘKCZYNIENIE ZA BEATYFIKACJĘ KSIĘDZA JERZEGO POPIELUSZKI

/07.09.2010/

Drodzy Diecezjanie!

W dniu 06 czerwca br. na Placu Zwycięstwa w Warszawie do grona błogosławionych męczenników za wiarę został włączony nasz Rodak ks. Jerzy Popiełuszko. Ten Kapłan pokazał nam swoim krótkim 37-letnim życiem, że złączenie z Krzyżem Jezusa Chrystusa, pomaga nam pełnić Jego Wolę w naszej codzienności do końca. Że przyjęcie tego Krzyża pozwala nam kochać i żyć tą miłością na co dzień, a przede wszystkim, że można zło dobrem zwyciężyć. Świadectwo życia Księdza Jerzego – obrońcy wiary i godności człowieka oraz wartości ewangelicznych jest dziś bardzo aktualne. Pomaga nam ono jednoczyć się wokół spraw najważniejszych, uwalniać się od nienawiści i budowania murów, które dzielą, a zło dobrem zwyciężać. Autentycznie przeżywana wiara rodzi w sercu człowieka postawę zatroskania o dobro innych ludzi. Jako kapelan Solidarności nie był obojętny na kłamstwo, biedę, krzywdę, niesprawiedliwość. W ten sposób stał się swego rodzaju patronem sprawiedliwości społecznej w naszym kraju. Za głoszenie tych prawd poniósł od ówczesnego systemu śmiercią męczeńską 19 października 1984 r. W dziesiątą rocznicę jego śmierci Sługa Boży Jan Paweł II pisał: „Ten kapłan-męczennik pozostanie na zawsze w pamięci naszego narodu jako nieustraszony obrońca prawdy, sprawiedliwości, wolności i godności człowieka”.

Wraz z Akcją Katolicką Diecezji Siedleckiej i przy współpracy z NSZZ Solidarność pragniemy włączyć się w dziękczynienie Panu Bogu za życie i dzieło osoby bł. ks. Jerzego Popiełuszki poprzez peregrynację Krzyża i Jego relikwii po poszczególnych miastach naszej diecezji: Siedlce, Biała Podlaska, Międzyrzec Podlaski, Łuków i Garwolin. Rozpocznie się ono 14 września br. w święto Podwyższenia Krzyża Świętego w Siedlcach – jest to również dzień urodzin ks. Popiełuszki – a zakończy 20 września br. w Ka-

tedrze Siedleckiej, gdzie zostaną zainstalowane relikwie bł. ks. Jerzego. To wydarzenie ma nam pomóc w pogłębieniu naszej refleksji nad tajemnicą Krzyża w naszym życiu. Temu wydarzeniu będzie również towarzyszyć zbiórka krwi w poszczególnych miejscach stacji.

Zachęcam wszystkich do włączenia się w to dziękczynienie za beatyfikację ks. Jerzego Popiełuszki, szczegółowe informacje dotyczące programu w poszczególnych miastach będą przekazane w Komunikacie Wydziału Duszpasterskiego. Wszystkim gotowym podjąć to zaproszenie z serca błogosławię

BISKUP SIEDLECKI

L.dz. 853/10

Siedlce, 06 września 2010 r.

Do odczytania w ramach ogłoszeń parafialnych w niedzielę 12 września 2010 r.

SŁOWO BISKUPA SIEDLECKIEGO ZBIGNIEWA KIERNIOWSKIEGO NA 66 TYDZIEŃ MIŁOSIĘDZIA

/30.09.2010/

Drodzy Diecezjanie!

Dzisiejszą niedzielą rozpoczynamy 66 Tydzień Miłosierdzia w Polsce, który obchodzimy pod hasłem „Czyńcie, jak Ja Wam uczyniłem”. Hasło tegoroczne nawiązuje do ewangelicznej sceny umycia nóg Apostołom podczas Ostatniej Wieczery. W czasie pożegnalnego posiłku Chrystus nie tylko zostawił uczniom „nowe przykazanie” – przykazanie miłości, ale dał przykład pokornej służby bliźnim.

Podczas Ostatniej Wieczery Chrystus umył nogi apostołom i powiedział do nich: „Czyńcie, to co wam uczyniłem”. Tym gestem stał się sługą i niewolnikiem miłości do ludzi. Uniżył samego siebie, w tym pokornym geście obmycia nóg, sam wyznaczył sobie ostatnie miejsce wśród swoich uczniów. Poprzez naśladowanie Chrystusa w codzienności wyrażamy swoją wiarę. Wiara wyraża się również w modlitwie i adoracji Pana Boga, w posłuszeństwie Jego przykazaniom. Jesteśmy ludźmi wiary, gdy bezwarunkowo przyjmujemy Ewangelię. Gorliwość w modlitwie, pobożny szacunek do tego co święte, uczestnictwo w różnorodnych formach kultu religijnego, nasze odniesienie do Boga, którego możemy spotkać i któremu możemy okazać miłość w bliźnich są z pewnością oznakami żywej wiary. Wiarę weryfikuje przede wszystkim nasze codzienne życie w relacji do Jezusa Chrystusa i Jego Krzyża.

Ojciec święty Benedykt XVI mówił do osób zaangażowanych w kościelne dzieła charytatywne: „Nie sposób nie wspomnieć tu poruszającej karty Ewangelii, na której św. Mateusz opisuje ostateczne spotkanie z Panem. Tego dnia – jak mówi sam Jezus – Sędzia świata zapyta nas, czy za życia daliśmy jeść głodnemu i pić spragnionemu, czy ugościliśmy przybysza i czy okazaliśmy serce potrzebującemu. Jednym słowem, na Sądzie ostatecznym Bóg zapyta nas, czy kochaliśmy, ale nie abstrakcyjnie, lecz konkretnie naszymi czynami (MT 25,31-46). Zawsze, kiedy na nowo czytam te wersety, moje serce ogarnia wzruszenie na myśl, że Jezus, Syn Człowieczy i ostateczny Sędzia, nas w tym wyprzedza: sam staje się człowiekiem, staje się ubogi i spragniony,

na koniec przygarnia nas do Swego Serca. W ten sposób Bóg czyni to, czego od nas oczekuje: abyśmy byli otwarci na innych i żyli miłością, okazując ją nie słowami, ale czynami. Na końcu życia, jak mawiał św. Jan od Krzyża, „będziemy sądzeni z miłości”. Tak bardzo potrzeba dziś, właśnie w naszej epoce, stojącej wobec tak wielu wyzwań ludzkich i duchowych, by chrześcijanie głosili swymi czynami miłosierną miłość Boga. Każdy ochrzczony powinien być żywą Ewangelią. Tak wiele jest bowiem osób, które, choć trudno im przyjąć Chrystusa i Jego nauczanie, nie pozostają jednak obojętne na świadectwo tych, którzy przekazują Jego przesłanie konkretnymi uczynkami miłosierdzia. Miłość jest językiem, który przemawia bezpośrednio do serca i budzi w nim ufność” (LR 5/2007, str. 34-35).

Komisja Charytatywna Konferencji Episkopatu Polski w tym Tygodniu Miłosierdzia przypomina wszystkim wierzącym o ich powołaniu do służby bliźniemu umotywowanej bezinteresowną miłością. Szczególnie wydarzenia, których doświadczaliśmy w ostatnim roku pokazały, że są takie okresy w naszym życiu, kiedy wielu potrzebuje pomocy materialnej i duchowej w przeżywaniu tragedii powodzi czy huraganów. Człowiek staje bezsilny wobec żywiołów tracąc często w jednym momencie dorobek całego swojego życia, dlatego bez solidarnej pomocy bliźnich podniesienie się z takiej tragedii byłoby niemożliwe. Dlatego Caritas Diecezjalne naszej Ojczyzny wraz z Caritas Polska, pospieszyły z pomocą natychmiast, kiedy przyszły informacje o powodzi i ta pomoc jest dalej kontynuowana. Caritas może spieszyć z pomocą dzięki ofiarności naszych parafian, jak również dzięki ofiarodawcom instytucjonalnym. Możemy dziękować Bogu, że nasze tereny nie zostały objęte klęskami i mogliśmy pospieszyć z pomocą innym. Dobrze, że rozumiemy to zobowiązanie Chrystusa do służby bliźniemu. Żaden chrześcijanin nie jest z niej zwolniony. Jest ona obowiązkiem moralnym, a nie kwestią osobistej wrażliwości, upodobań czy hobby.

Chcemy w Tym Tygodniu Miłosierdzia przypominać sobie, że czynienie miłosierdzia jest naszym życiowym powołaniem. Mamy naśladować miłosiernego Chrystusa. Stać się przedłużeniem Jego rąk we współczesnym świecie. Mamy potwierdzać naszą wiarę czynami miłości. I nie chodzi tu o heroiczne gesty, wielkie czyny lub słowa, ale o wykorzystanie codziennych okazji, jakie daje nam życie, do tego, by pomagać bliźnim, dzielić się z nimi dobrym słowem, uśmiechem, odrobiną życzliwości.

Wszystkim, którzy przychodzą z pomocą potrzebującym z serca udzielam pasterskiego błogosławieństwa

BISKUP SIEDLECKI

L.dz. 916/10

Siedlce, 23 września 2010 r.

Do duszpasterskiego wykorzystania w niedzielę 03 października 2010 r.

KOMUNIKATY KURII

SAKRAMENT BIERZMOWANIA UDZIELANY DOROSŁYM W KATEDRZE SIEDLECKIEJ

I. Wskazania ogólne

Godne i owocne przyjęcie sakramentu bierzmowania wymaga należytego przygotowania. Dlatego : „Duszpasterze oraz inni wierni, w ramach własnej funkcji kościelnej, mają obowiązek troszczyć się, aby ci, którzy proszą o sakramenty, byli do ich przyjęcia przygotowani przez odpowiednią ewangelizację i katechezę, z uwzględnieniem norm wydanych przez kompetentną władzę” (KPK kan. 843 § 2); „Poza niebezpieczeństwem śmierci, mający używanie rozumu wtedy godziwie przyjmuje bierzmowanie, gdy jest odpowiednio pouczony, właściwie dysponowany i może odnowić przyrzeczenia chrzcielne” (KPK kan. 889 § 2). Potrzeba zatem dłuższego czasu, aby kandydaci nie tylko zapoznali się z głównymi prawdami katolickiej wiary i zasadami moralności, ale także już w tym okresie podjęli pracę nad sobą i dzięki pomocy Bożej (sakrament pokuty i pojednania, Komunia św.) rzeczywiście postępowali na drodze chrześcijańskiego wtajemniczenia oraz byli świadkami Chrystusa szerząc wiarę i jej broniąc (por. KPK kan. 879).

II. Wskazania szczegółowe

Ukazane powyżej zasady dotyczące przygotowania i udzielania sakramentu bierzmowania odnoszą się do tych dorosłych już ochrzczonych, którzy we właściwym czasie nie przyjęli bierzmowania.

Przygotowanie dorosłych do bierzmowania, którym mają być objęci kandydaci powinno trwać około trzech miesięcy i odbywać się zwykle we własnej parafii.

Jeśli kandydaci do bierzmowania mają w niedługim czasie zawrzeć sakrament małżeństwa, ich przygotowanie do bierzmowania należy połączyć z przygotowaniem do małżeństwa i życia rodzinnego.

W czasie przygotowania do bierzmowania należy mocno akcentować konieczność szczerego nawrócenia (porzucenia grzechu) i praktyki sakramentalnej spowiedzi oraz częstej Komunii św.

W przygotowaniu dorosłych do bierzmowania należy uwzględnić także teologię chrztu i Eucharystii.

III. Terminy udzielania sakramentu bierzmowania w katedrze siedleckiej

Według zaleceń Biskupa Siedleckiego, sakrament bierzmowania dorosłych, a więc przygotowanie i udzielanie tego sakramentu, należy połączyć z okresami roku liturgicznego. Ksiądz Biskup zaproponował na rok 2010/11 następujące terminy:

1. sobota przed III niedzielą adwentu
2. sobota przed V niedzielą Wielkiego Postu
3. Sobota w Wigilię Zesłania Ducha Świętego
4. Pierwsza sobota września

Najbliższy termin bierzmowania w katedrze to pierwsza sobota października (2 października br.), a później w terminach wyżej wymienionych. O terminach powyższych należy poinformować zainteresowanych kandydatów w ramach ogłoszeń parafialnych.

IV. Propozycja materiałów formacyjnych

Diecezjalny program duszpasterski. *Chrzest w życiu i misji Kościoła.*

Wyplłyn na głębię cz. I Osoba, cz. II Wspólnota, cz. III Kościół. Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla katechety. Red. T. Panuś. Kraków 2003;

Wyplłyn na głębię. Celebracje, konferencje. Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla katechety. Red. T. Panuś. Kraków 2001;

Wyplłyn na głębię. Materiały pomocnicze dla katechety – testy. Przygotowanie do bierzmowania. Materiały dla katechety. Red. T. Panuś. Kraków 2001;

Wyplłyn na głębię. Refleksje dla kandydatów do bierzmowania. Red. T. Panuś. Kraków 2001.

Wielkość człowieka stworzonego przez Boga. Przygotowanie do sakramentu bierzmowania rok pierwszy. Red. J. Szpet, D. Jackowiak. Poznań 2003;

Życie w społeczności Kościoła. Przygotowanie do sakramentu bierzmowania rok drugi. Red. J. Szpet, D. Jackowiak. Poznań 2003;

Na drodze do dojrzałości chrześcijańskiej. Przygotowanie do sakramentu bierzmowania rok trzeci. Red. J. Szpet, D. Jackowiak. Poznań 2003;

Przygotowanie do sakramentu bierzmowania. Przewodnik metodyczny. Red. J. Szpet, D. Jackowiak. Poznań 2003;

Celebracje liturgiczne. Sakrament bierzmowania. Red. J. Szpet, D. Jackowiak. Poznań 2003.

W. Szlachetka. *Szkoły Nowej Ewangelizacji Redemptoris Missio w dziele formacji uczniów.* W: Bądźmy uczniami Chrystusa. Program duszpasterski Kościoła w Polsce 2007/2008. Red. S. Stułkowski. Poznań 2007 s. 250-25.

ks. Marek Skwirczyński

ZEBRANIE RADY KAPŁAŃSKIEJ

Czcigodni Księża, członkowie Rady Kapłańskiej!

Uprzejmie informuję, że Biskup Siedlecki Zbigniew Kiernikowski wyznaczył na **czwartek, 16 września 2010 r.**, termin kolejnego zebrania Rady Kapłańskiej II kadencji. Odbędzie się ono o godz. 10.00, w gmachu Centrum Charytatywno-Duszpasterskiego w Siedlcach. Serdecznie zapraszamy

ks. Piotr Sawczuk
Kancelarz

L. dz. 846/2010

Siedlce, dnia 2 września 2010 r.

PODLASKA PIELGRZYMKA MOTOCYKLOWA

/13.09.2010/

SIEDLECKIE ZAKOŃCZENIE SEZONU MOTOCYKLOWEGO, I

8 września 2010 r.

Trasa:

- Siedlce – parking przy kościele pw. Ducha Świętego – wyjazd o 9.00;
- Leśna Podlaska;
- Pratulin – Msza św., grill;
- Terespol;
- Kostomłoty – zwiedzanie kościoła unickiego;
- Kodeń – kawa u Ojców Oblatów oraz spacer po Kalwarii;
- Radzyń Podlaski;
- Siedlce – powrót ok. 17.00/18.00.

Organizator – ks. Zbigniew Komoszka

Kontakt: zbigniew.komoszka@onet.eu; tel. +48 503 989 373

ŚWIĘTO DZIĘKCZYNIENIA BOGU ZA DAR BŁOGOSŁAWIONYCH MĘCZENNİKÓW PODLASKICH

/17.09.2010/

W tym roku 6 października przypada XIV rocznica Beatyfikacji Błogosławionego Wincentego Lewoniuka i 12 Towarzyszy, która miała miejsce w Rzymie 06.10.1996 r., tj. 400 lat po utworzeniu Kościoła Unickiego. Rocznicę tą chcemy przeżywać w naszej diecezji jako święto dziękczynienia Bogu za dar Błogosławionych Męczenników – świadków naszej wiary. Z tej racji zapraszamy wszystkich kapłanów i wiernych świeckich na diecezjalne dziękczynienie, które będzie miało miejsce w Sanktuarium Świadectwa w Pratulinie. Mamy świadomość, że rocznica ta przypada w zwykły dzień pracy i dla wielu osób pielgrzymowanie w tym terminie może być utrudnione. Niemniej chcielibyśmy, aby ta uroczystość w Pratulinie zgromadziła jak największą liczbę pielgrzymów. Stąd też prosimy, aby Księża Dziekani dołożyli wszelkich starań, żeby z każdego dekanatu przybyła reprezentacja wiernych w liczbie przynajmniej jednego autokaru. Prosimy kapłanów, o zachęcenie wiernych do przybycia jak i osobiste wzięcie udziału w pielgrzymce.

Zachęcamy katechetów, do zorganizowania w tym dniu pielgrzymki do Partulina, a tych którzy nie będą mogli przybyć, o przeprowadzenie katechezy poświęconej Męczennikom Podlaskim.

PROGRAM UROCZYSTOŚCI:

9.45 – Zawiązanie wspólnoty. Powitanie i przedstawienie poszczególnych dekanatów oraz przybył grup pielgrzymów

10.00 – Droga Krzyżowa z Krzyżem, który trzymali unicy broniąc swojej świątyni oraz relikwiami Unitów Podlaskich

12.00 – Eucharystia, której przewodniczył będzie i homilię wygłosi Pasterz Kościoła Siedleckiego Ksiądz Biskup Zbigniew Kiernikowski

13.30 – Agapa

ks. Marek Paluszkiewicz

OGÓLNOPOLSKA PIELGRZYMKA KOBIEC

/20.09.2010/

Program ogólnopolskiej pielgrzymki kobiet na jasną górę, **16 października 2010 r.** (sobota), organizowanej przez duszpasterstwo kobiet i Polski Związek Kobiet Katolickich

„Bądźmy świadkami Miłości”

11.00 - Powitanie zebranych w Bazylice przez Ojca Przeora Jasnej Góry, Msza święta w Bazylice, którą wraz z duszpasterzami odprawi i homilię wygłosi J.E. Ks. Bp Jan Wątroba – Delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Kobiet

12.00 - Anioł Pański i konferencja formacyjna nt. „Czy Maryja może być świadkiem Miłości dla współczesnej kobiety?”, którą wygłosi p. Maria Janowska, Prezes Polskiego Związku Kobiet Katolickich

13.15 - Kaplica Cudownego Obrazu Matki Bożej:

– Akt zawierzenia kobiet Matce Bożej

– Modlitwa słowami Sługi Bożego kard. Stefana Wyszyńskiego

– Modlitwa cicha

14.00 - Przerwa obiadowa

15.00 - Droga Krzyżowa na wałach – zakończenie pielgrzymki

HALOWA LIGA PIŁKI NOŻNEJ SŁUŻBY LITURGICZNEJ DIECEZJI SIEDLECKIEJ

/20.09.2010/

Minął już termin zgłaszania drużyn do Halowej Ligi Piłki Nożnej Służby Liturgicznej Diecezji Siedleckiej. Do rozgrywek zgłosiło się: 7 drużyn w kategorii Ministranci, 16 drużyn w kategorii Lektorzy Młodzi i 11 drużyn w kategorii Lektorzy Starsi. Zwycięzcy tegorocznych rozgrywek w poszczególnych kategoriach będą reprezentować naszą diecezję w Mistrzostwach Polski Służby Liturgicznej. Szczegółowe informacje, wyniki, tabele można śledzić na nowopowstałej stronie internetowej www.dlpn.republika.pl

ks. Tomasz Denicki

REGULAMIN DIECEZJALNEGO TURNIEJU PIŁKI SIATKOWEJ CHŁOPCÓW I DZIEWCZĄT Z GIMNAZJUM I SZKÓŁ ŚREDNICH ROZGRYWANEGO W RAMACH DNIA PAPIESKIEGO - SIEDLCE 16 PAŹDZIERNIKA 2010 r.

/23.09.2010/

1. Cel:

- Przybliżenie młodzieży do wartości duchowych połączonych z opieką kapłana
- Propagowanie sportu jako formy rekreacji ruchowej
- Możliwość kontaktu z młodzieżą z terenu całej diecezji
- Propagowanie regionu, miasta Siedlce i Diecezji Siedleckiej

2. Miejsce:

- Odbędzie się na obiektach Publicznego Gimnazjum nr 4 w Siedlcach (szkoła z basenem przy Parafii Bożego Ciała w Siedlcach).
- Turniej **rozpocznie się o godz. 9.00 wspólną modlitwą** na obiektach PG 4. Należy jednak przyjechać wcześniej aby dopełnić kwestie formalne, wszelkie informacje dotyczące zawodników. Planowane zakończenie ok. godz. 15.00.

3. Organizatorzy:

- Parafia pw. Bożego Ciała w Siedlcach
- Uczniowsko – Parafialny Klub Sportowy „Barka” w Siedlcach
- Urząd Miasta w Siedlcach
- Publiczne Gimnazjum nr 4 im. Kard. S. Wyszyńskiego w Siedlcach

4. Uczestnictwo:

1. Udział w Turnieju jest bezpłatny.
2. W Lidze uczestniczy młodzież w wieku szkoły gimnazjalnej i liceum nie zgłoszonych do rozgrywek mistrzowskich WZPS i PZPS.
3. W kategorii chłopcy szkół średnich może grać w drużynie ksiądz.

4. Liga Diecezjalna obejmuje cztery kategorie:
  - a) dziewczyny szkół gimnazjalnych
  - b) dziewczyny szkół średnich
  - c) chłopcy szkół gimnazjalnych
  - d) chłopcy szkół średnich

5. System rozgrywek

- System rozgrywania meczów będzie uzależniony od ilości zgłoszonych drużyn.
- a) W przypadku liczby do 5 drużyn i mniej mecze rozegrane będą systemem każda z każdą i wyłonienie kolejności według punktacji.
- b) Kiedy będzie 6 drużyn nastąpi podział na grupy i poszczególne wyłonienie zwycięzcy
- c) Jeżeli liczba będzie przekraczała 10 drużyn zastosowany będzie tzw. system „rosyjski” (do drugiego przegranego meczu)
- Spotkania rozgrywane będą do drugiego wygranego seta do 15 punktów.
- Rozgrywki przeprowadzone zostaną według aktualnych przepisów PZPS.
- Turniej posiadać będzie następującą punktację:
I miejsce – 15 punktów VI miejsce – 4 pkt
II miejsce – 12 punktów VII miejsce – 3 pkt
III miejsce – 9 punktów VIII miejsce – 2 pkt
IV miejsce – 7 punktów IX miejsce – 1 pkt
V miejsce – 5 punktów

6. Nagrody:

- Przewidywane są puchary, dyplomy i medale dla zwycięzców, oraz pamiątki dla uczestników.
- W trakcie turnieju będzie poczęstunek.

7. Zgłoszenia:

Formularz zgłoszeniowy znajduje się na stronie www.barkasiedlce.ugu.pl. Zgłoszenie należy przesłać jak najszybciej najlepiej na e-maila: slawekbylina@vp.pl do **13 października do godz. 17.00** lub pod nr tel. **792 260 010**, ks. Sławomir Bylina. Losowanie odbędzie się w czwartek 14 października o godz. 19.00

8. Postanowienia końcowe

- Organizator w uzgodnieniu z kapitanami zastrzega sobie prawo zmiany regulaminu rozgrywek.
- Organizator nie ubezpiecza zawodników od następstw nieszczęśliwego wypadku
- Organizator przypomina, że za stan zdrowia odpowiada opiekun zawodników (badanie lekarskie).
- Prawo interpretacji niniejszego regulaminu przysługuje organizatorowi Turnieju

ks. Sławomir Bylina

Opiekun Diecezjalnej Ligi Piłki Siatkowej

KOMUNIKAT WYDZIAŁU DUSZPASTERSKIEGO

/23.09.2010/

Czcigodni Księża!

1. Przypominamy, że w sobotę **25 września** w Gmachu Wyższego Seminarium Duchownego w Nowym Opolu o godz. 10.00 rozpocznie się I katecheza z III zeszytu diecezjalnego programu duszpasterskiego „Chrzest w życiu i misji Kościoła”. Na to spotkanie zaproszeni są wszyscy odpowiedzialni i zaangażowani w realizację programu diecezjalnego w poszczególnych rejonach jak również księża proboszczowie i osoby świeckie z rejonu siedleckiego. Natomiast **9 października** odbędzie się katecheza w trzech pozostałych rejonach:

Rejon bialski – spotkanie w budynku Szkoły Podstawowej nr 4 w Białej Podlaskiej, ulica Moniuszki 36 (nieдалеко dworca PKS), godz. 10.00;

Rejon garwoliński – spotkanie w budynku Katolickiego Liceum Ogólnokształcącego w Garwolinie, godz. 10.00;

Rejon parczewski – spotkanie w budynku Publicznego Gimnazjum w Parczewie, ul. Spółdzielcza, godz. 10.00.

2. W niedzielę **26 września** przypada II rocznica śmierci Księdza Biskupa Jana Mazura. Z tej racji w Katedrze siedleckiej o godz. 16.00 rozpocznie się celebrowanie Eucharystii, której przewodniczył będzie Ksiądz Biskup Zbigniew Kiernikowski. Zapraszamy wszystkich wiernych do uczestnictwa w Eucharystii, a kapłanów do koncelebracji. Prosimy, aby w tym dniu podczas celebrowania liturgicznych w modlitwie wiernych dodać wezwanie o dar nieba dla zmarłego Księdza Biskupa.

3. W niedzielę **26 września** o godz. 18.00, przy ul. Cmentarnej 17, odbędzie się pierwsze spotkanie rodziców dzieci oraz dorosłych kandydatów do sakramentu chrztu. Gdyby w którejś parafii były jeszcze dzieci w wieku szkolnym lub osoby dorosłe, które chcą przyjąć sakrament chrztu, prosimy, aby duszpasterze wraz z rodzicami tych dzieci czy też dorosłymi kandydatami przybyli na to spotkanie.

4. W dniach **25 i 26 września** na Jasnej Górze odbędzie się XVI Ogólnopolska Pielgrzymka Rodzin. W niedzielę dokona się odnowienie ślubów małżeńskich pod hasłem Polska odnawia małżeńskie śluby. To piękna duszpa-

sterska okazja w ukazaniu wartości rodziny jako obrazu Trójcy Świętej. Tym bardziej jest to ważne dziś, kiedy przeżywamy w Polsce falę rozwodów, kiedy wartość trwałego małżeństwa jest podważana. Zachęcamy księży Proboszczów do zorganizowania w niedzielę 26 września przynajmniej na jednej ze Mszy św. obrzędu odnowienia ślubów małżeńskich. Formularz jest w obrzędach ślubnych. Wskazane by było przygotować okoliczne kazanie podkreślające wartość przymierza małżeńskiego wpisana w misterium Chrystusa, z którego płynie cała moc dla małżeństwa. Niech w naszym duszpasterstwie ta troska o rodzinę wyraża się również w tym jak zwracamy się do wiernych rozpoczynając homilię. Można tu użyć sformułowania Drodzy małżonkowie i Siostry i Bracia.

5. W tym roku **6 października** przypada XIV rocznica Beatyfikacji Błogosławionego Wincentego Lewoniuka i 12 Towarzyszy, która miała miejsce w Rzymie 06.10.1996 r., tj. 400 lat po utworzeniu Kościoła Unickiego. Rocznicę tą chcemy przeżywać w naszej diecezji, jako święto dziękczynienia Bogu za dar Błogosławionych Męczenników – świadków naszej wiary. Z tej racji zapraszamy wszystkich kapłanów i wiernych świeckich na diecezjalne dziękczynienie, które będzie miało miejsce w Sanktuarium Świadectwa w Pratulinie. Mamy świadomość, że rocznica ta przypada w zwykły dzień pracy i dla wielu osób pielgrzymowanie w tym terminie może być utrudnione. Niemniej chcielibyśmy, aby ta uroczystość w Pratulinie zgromadziła jak największą liczbę pielgrzymów. Stąd też prosimy, aby Księża Dziekani dołożyli wszelkich starań, żeby z każdego dekanatu przybyła reprezentacja wiernych w liczbie przynajmniej jednego autokaru. Prosimy kapłanów o zachęcenie wiernych do przybycia jak i o osobiste wzięcie udziału w pielgrzymce. Zachęcamy katechetów, do zorganizowania w tym dniu pielgrzymki do Partulina, a tych którzy nie będą mogli przybyć, o przeprowadzenie katechezy poświęconej Męczennikom Podlaskim.

Program uroczystości:

- 9.45 – Zawiązanie wspólnoty. Powitanie i przedstawienie poszczególnych dekanatów oraz przybył grup pielgrzymów
- 10.00 – Droga Krzyżowa z Krzyżem, który trzymali unicy broniąc swojej świątyni oraz relikwiami Unitów Podlaskich
- 12.00 – Eucharystia, której przewodniczył będzie i homilię wygłosi Pasterz Kościoła Siedleckiego Ksiądz Biskup Zbigniew Kiernikowski

13.30 – Agapa

6. Pierwsze spotkanie tegorocznej Diecezjalnej Szkoły Liturgicznej odbędzie się **9 października**. w Centrum Charytatywno-Duszpasterskim w Siedlcach – początek o godzinie 10.00, zakończenie ok. 14.00. Inauguracja zajęć odbędzie się w obecności Księdza Biskupa Zbigniewa Kiernikowskiego. W tym roku do udziału w zajęciach DSL zobowiązani są przedstawiciele parafii z dekanatów żelechowskiego i siedleckiego. Wiek uczestników nie powinien być niższy niż 20 lat, a z każdej parafii należy wysłać na zajęcia przynajmniej dwóch uczestników.

7. **16 października** o godz. 9.00 na obiektach PG 4 w Siedlcach odbędzie się III Diecezjalny Turniej Piłki Siatkowej chłopców i dziewcząt z gimnazjum i szkół średnich. Regulamin oraz formularz zgłoszeniowy znajduje się na stronie www.barkasiedlce.ugu.pl. oraz na stronie Internetowej naszej diecezji. Wszelkie informacje i zapisy do 13 października można dokonać u ks. Sławomira Byliny pod nr tel. 792-260-010.

8. W dniach **15 - 17 października** w Sanktuarium Maryjnym w Kodniu odbędą się Dni Skupienia dla Pielgrzymkowej Służby Zdrowia. Dni Skupienia rozpoczną się w piątek o godz. 18.00, a zakończą w niedzielę o godz. 13.30. Prosimy Księży Przewodników o przekazanie tej informacji osobom ze swoich grup posługującym w służbie zdrowia podczas pielgrzymki. Na Dni Skupienia zapraszamy nie tylko osoby będące na pielgrzymce w ostatnim roku, ale i z poprzednich lat. Szczegółowe informacje na pielgrzymkowej stronie internetowej: www.pielgrzymka-podlaska.sacro.pl

9. Wydział Duszpasterstwa Młodzieży zwraca się z prośbą do księży, którzy zamierzają organizować grupy na SDM w Madrycie 2011, by do końca września zgłosili zamiar organizacji takiej grupy, w celu jej oficjalnego zarejestrowania. Zgłoszenia pod numerem 509 056 560.

10. **23 października** w Sali Wielofunkcyjnej przy kościele pw. św. Józefa w Siedlcach odbędzie się Ósme Sympozjum Liturgiczne Diecezji Siedleckiej. Jego tematem będzie „Mistagogia – pogłębione wtajemniczenie”. Mistagogia to ostatni okres wtajemniczenia chrześcijańskiego, ale także stały i niezbędny element formacji wszystkich ochrzczonych. Z każdego dekanatu należy wydelegować na sympozjum przynajmniej siedem osób. W skład wyznaczonego zespołu powinien wejść referent dekanalny ds. liturgii i jego świeccy pomocnicy oraz absolwenci Diecezjalnej Szkoły Liturgicznej. Jeśli w dekanacie jest więcej osób

zainteresowanych udziałem w symposium, proszę je również zaprosić, a liczbę dodatkowych uczestników podać do wiadomości Wydziału Duszpasterskiego.

11. Według zaleceń Biskupa Siedleckiego, sakrament bierzmowania dorosłych, a więc przygotowanie i udzielanie tego sakramentu, należy połączyć z okresami roku liturgicznego. Ksiądz Biskup zaproponował na rok 2010/11 następujące terminy:

1. **sobota przed III niedzielą Adwentu**
2. **sobota przed V niedzielą Wielkiego Postu**
3. **Sobota w Wigilię Zesłania Ducha Świętego**
4. **Pierwsza sobota września**

Najbliższy termin bierzmowania w katedrze to pierwsza sobota października (2 października br.), a później w terminach wyżej wymienionych. O terminach powyższych należy poinformować zainteresowanych kandydatów w ramach ogłoszeń parafialnych. Wydział Nauczania informuje, że wskazania ogólne i szczegółowe związane z przygotowaniem dorosłych kandydatów do bierzmowania oraz propozycją materiałów formacyjnych zostaną zamieszczone w Wiadomościach Diecezjalnych Siedleckich oraz na stronie internetowej Wydziału Nauczania: www.katecheza.diecezja.siedlce.pl, pod hasłem Pomoce katechetyczne/Katecheza przed sakramentem bierzmowania.

12. Minął już termin zgłaszania drużyn do Halowej Ligi Piłki Nożnej Służby Liturgicznej Diecezji Siedleckiej. Do rozgrywek zgłosiło się: 7 drużyn w kategorii Ministranci, 16 drużyn w kategorii Lektorzy Młodszy i 11 drużyn w kategorii Lektorzy Starsi. Zwycięzcy tegorocznych rozgrywek w poszczególnych kategoriach będą reprezentować naszą diecezję w Mistrzostwach Polski Służby Liturgicznej. Szczegółowe informacje, wyniki, tabele można śledzić na nowopowstałej stronie internetowej: www.dlpn.republika.pl

Z Chrystusowym pozdrowieniem:

ks. dr Marek Paluszkiewicz
Dyrektor Wydziału Duszpasterskiego

L.dz. 919/2010

Siedlce, dnia 23.09.2010

MOJE ZDJĘCIE Z JANEM PAWŁEM II

/25.09.2010/

Biskup Siedlecki Zbigniew Kiernikowski
Prezydent Miasta Siedlce Wojciech Kudelski

zapraszają Wszystkich Mieszkańców Siedlec do udziału - w po raz pierwszy organizowanej - OTWARTEJ GALERII ZDJĘĆ zatytułowanej „MOJE ZDJĘCIE Z JANEM PAWŁEM II”, której tegoroczny finał będzie można obejrzeć w PIĄTEK 15 października o godz. 20.00 na dużym telebimie na Placu im. Generała Wł. Sikorskiego w Siedlcach w ramach tegorocznej edycji X Dnia Papieskiego. Tegoroczna edycja Dnia Papieskiego przebiegać będzie pod hasłem „JAN PAWEŁ II – ODWAGA ŚWIĘTOŚCI”.

Zapraszamy Mieszkańców Siedlec, którzy posiadają osobiste zdjęcia z Janem Pawłem II, zrobione w różnych okolicznościach: czy to podczas wizyt apostolskich w Polsce, czy też podczas naszych pielgrzymek do Rzymu i Castelgandolfo, czy też w innych okolicznościach i chcieliby je zamieścić w ramach tej galerii, mogą to uczynić zgłaszając się z ze zdjęciem do Referatu Promocji i Kontaktów z Zagranicą Miasta Siedlce mieszczącego się na pierwszym piętrze Urzędu Miasta Siedlce przy Skwerze Niepodległości 2.

Każdy uczestnik tej ciekawej galerii zgłasza tylko jedno zdjęcie – wybrane przez siebie - z opisem w jakich okolicznościach zostało zrobione i z nazwiskiem autora zdjęcia. Zgłoszenie zdjęcia do udziału w tej galerii jest równoznaczne z udostępnieniem praw autorskich oraz możliwością przetwarzania danych osobowych podczas publicznej prezentacji galerii.

Każde zgłoszone zdjęcie zostanie umieszczone, a czas prezentacji zdjęcia będzie uzależniony od ilości wszystkich zdjęć. Prezentacja będzie prowadzona przez lektorów, którzy opowiedzą krótką historię każdego zdjęcia.

Zdjęcie można przynosić w formie zwykłego zdjęcia (do skanowania) lub formie cyfrowej. Zdjęcia będą przyjmowane w terminie od **27 września**, czyli od najbliższego poniedziałku do piątku **8 października** br. w godz. od 8.00 do 15.45 w Biurze Referatu Promocji i Kontaktów z Zagranicą Miasta Siedlce mieszczącego się przy Skwerze Niepodległości 2; Wszelkie informacje udzielane są pod numerem telefonu 25 643 07 92 lub znajdziecie je Państwo na stronie www.siedlce.pl lub www.diecezjasiedlecka.pl; Patronat

Medialny nad tym wydarzeniem objęli: Katolickie Radio Podlasie i Katolickie Echo Podlasia.

Pierwszy publiczny POKAZ tej GALERII odbędzie się 15 października o godz. 20.00 na Placu im. Wł. Sikorskiego. Zamierzeniem tej idei jest rozpropagowanie tej akcji na teren całej Diecezji Siedleckiej, a może i Polski, tak aby każde miasto stworzyło własny Album Zdjęć „Moje zdjęcie z Janem Pawłem II”. W tym roku zaczynamy od Siedlec.

GORĄCO PAŃSTWA ZACHECAMY i ZAPRASZAMY

KS. EUGENIUSZ MATYSKA (1922-2010)

Po ciężkiej chorobie w niedzielę 15 sierpnia 2010 r. w szpitalu w Otwocku odszedł do wieczności ks. prałat Eugeniusz Matyska.

Urodził się dnia 9 maja 1922 r. we wsi Zadybie Nowe w parafii Żelechów. Jego rodzicami byli Władysław i Wiktoria z d. Luty małżonkowie Matyska, rolnicy prowadzący własne gospodarstwo.

Nauki w zakresie Szkoły Podstawowej (Powszechnej) pobierał początkowo w rodzinnej wiosce, następnie w Zadybiu Starym, a ukończył w Żelechowie. Prywatnie uzupełnił materiał z zakresu pierwszej klasy gimnazjalnej i dnia 1.09.1935 r. został przyjęty do 2 klasy Sejmikowego Gimnazjum w Międzyrzeczu Podlaskim. Następnie w 1936 r. został przyjęty do 3 klasy Gimnazjum Biskupiego w Siedlcach. Tutaj także ukończył Liceum Klasyczne Biskupa Podlaskiego.

Do seminarium duchownego został przyjęty 19.09.1940 r., choć z racji na czas okupacji hitlerowskiej, studia seminaryjne w Siedlcach rozpoczął dopiero 15.01.1942 r. Były to czasy wojenne, seminarium duchowne w Janowie Podlaskim zostało zamknięte jesienią 1939 r., a klerycy przygotowywali się do kapłaństwa, mieszkając w rozproszeniu w Siedlcach, w tajnym działającym seminarium. Święcenia kapłańskie otrzymał w katedrze siedleckiej 20.12.1947 r. z rak bpa Ignacego Świrskiego. Jako wikariusz pracował na parafiach:

Trzebieszów – do 10.01.1948 r.

Terespol – od 26.08.1948 r.

Stara Wieś – od 15.02.1949 r.

Milanów – od 1.03.1950 r. pełnił także obowiązki prefekta w miejscowym liceum, gimnazjum i szkole podstawowej,

Stara Wieś – od 20.07.1950 r.

Kosów – od 15.08.1951 r.

Pełnił obowiązki duszpasterskie na samodzielnych placówkach parafialnych:

Wytyczno – od 15.01.1953 r., rektor filii duszpasterskiej;

Łuzki – od 8.11.1956 r., rektor filii duszpasterskiej; a od 15.06.1957 r. jako administrator parafii;

Łazówek – od 12.02.1965 r., administrator; jednocześnie od 1.02.1966 do 2.02.1967 r. jako wikariusz zarządca (administrator) parafii Seroczyn Sterdyński;

Nowodwór – od 24.04.1968 r., administrator;

Kopcie – od 12.09.1978 r., administrator, a od 28.09. 1978 r. proboszcz;

Osieck – od 17.08.1984 r., proboszcz.

Przez bpa Jana Mazura został odznaczony 3.05.1992 r. godnością kanonika honorowego Kapituły Kolegiaty Janowskiej. Ojciec Święty Jan Paweł II, na prośbę biskupa siedleckiego Jana Wiktora Nowaka, mianował ks. E. Matyskę dnia 15.02.1997 r. kapłanem Jego Świątobliwości (prałatem). Po uzyskaniu wieku kanonicznego z dniem 23.07.1997 r. został przeniesiony na emeryturę z zamieszkaniem na plebanii w Osiecku.

Będąc na mniejszych parafiach pogłębiał i rozwijał swoje zainteresowania teologiczne i duszpasterskie podejmując studia w zakresie teologii życia wewnętrznego i teologii pastoralnej.

Rozpoczął w 1967 r. studia zaoczne w Prymasowskim Studium Teologii Życia Wewnętrznego w Warszawie. Ukończył je w 1969 r. uzyskując dyplom w zakresie teologii życia wewnętrznego na podstawie pracy: „Działalność unijna biskupa Henryka Przeździeckiego na tle stosunków religijnych w Polsce w latach 1918-1939”.

W 1969 r. podjął dwuletnie Studium Pastoralne na Wydziale Teologicznym KUL w Lublinie dla kapłanów pracujących w duszpasterstwie parafialnym. Ukończył je w 1971 r. uzyskując absolutorium z obowiązkowych egzaminów.

Tegoż roku uzyskał stopień licencjata teologii po odbyciu studiów na Sekcji Teologii Życia Wewnętrznego w Akademickim Studium Teologii Katolickiej przy Metropolitalnym Seminarium Duchownym św. Jana Chrzciciela w Warszawie. Tytuł magistra teologii uzyskał 10.06.1974 r. po odbyciu studiów magisterskich na Wydziale Teologicznym KUL w Lublinie.

W dekanacie ryckim został wybrany przez kapłanów dekanalnym Referentem do spraw Liturgicznych co zatwierdził biskup 24.10.1968 r.

W pracy duszpasterskiej był bardzo gorliwy i zatroskany o sprawy gospodarcze w parafii, m. in.: podjął budowę murowanej plebanii w Kopciach, budowę nowej plebanii w Osiecku i kościoła w Zabieżkach, który stał się świątynią nowej parafii.

Podczas emerytury zajął się pisaniem biogramów i wspomnień o znacznych i wybitnych kapłanach naszej diecezji, z którymi spotkał się w swoim życiu. Publikował je na łamach „Echa Katolickiego”. Były to cenne świadectwa o życiu i posłudze duszpasterskiej kapłanów z minionej epoki, ale współczesnej autorowi.

W ostatnim czasie chorował, przeszedł ciężką operację, po której już czuł się słabo, choć nadal posługiwał duszpastersko. Dożył i radośnie przeżywał swój Złoty i Diamentowy Jubileusz Kapłaństwa.

Należał do grona kilku najstarszych kapłanów naszej diecezji. Zmarł w szpitalu w Otwocku dnia 15 sierpnia 2010 r. Przeżył 88 lat życia i prawie 63 lata w kapłaństwie.

Uroczystości pogrzebowe rozpoczęły się 18 sierpnia br. o godz. 10.00 w parafii Osieck Mszy św. przewodniczył biskup siedleckiego Zbigniewa Kiernikowskiego. Koncelebrowało blisko 60 kapłanów. Przybyli bardzo licznie mieszkańcy parafii Osieck oraz mieszkańcy tych parafii gdzie posługiwał ksiądz prałat.

Ostateczne pogrzebanie ciała zmarłego kapłana odbyło się w Żelechowie. Tam o godz. 16.00 Mszy św. przewodniczył ks. prał. Jan Jaworski, wikariusz biskupi, a współkoncelebrowało ponad 50 kapłanów. Ciało ś.p. Księdza Prałata spoczęło na miejscowym cmentarzu w Żelechowie.

ks. Bernard Błoński

KS. WIESŁAW MICHALIK (1935-2010)

Dnia 10 sierpnia 2010 r. zmarł ks. kan. Wiesław Michalik, kapłan diecezji siedleckiej, emeryt i jubilat.

Urodził się 15.05.1935 r. w miejscowości Chodorowa, parafia Wilczyńska w diecezji tarnowskiej. Jego rodzicami byli Czesław i Genowefa z d. Fyda prowadzący gospodarstwo rolne.

Po ukończeniu Szkoły Podstawowej w rodzinnych stronach i Gimnazjum w Bobowej wstąpił w 1951 r. do Zakonu Księżych Kanoników Regularnych Laterańskich w Krakowie. Tutaj odbył studia filozoficzno-teologiczne, składając uroczyste śluby zakonne 22.06.1958 r., a święcenia kapłańskie otrzymał 12.03.1960 r. z rąk bpa Karola Wojtyły, ówczesnego sufragana krakowskiego.

Jako kapłan zakonny pracował rok przy kościele Bożego Ciała w Krakowie, a następnie przez trzy lata jako wikariusz i prokurator domu w sanktuarium maryjnym w Gietrzwałdzie na Warmii.

Od 15.01.1965 r. podjął pracę duszpasterską w diecezji siedleckiej czyli podlaskiej. Było to za zgodą przełożonych zakonu, specjalnym pozwoleniem Prymasa Polski na eksklaustrację i dekretem bpa Ignacego Świrskiego przyjmującym go czasowo do diecezji podlaskiej. Do grona duchowieństwa diecezji siedleckiej czyli podlaskiej kanonicznie został przyjęty dekretem bpa Jana Mazura z 25 marca 1971 r. W diecezji siedleckiej czyli podlaskiej pracował jako wikariusz w parafiach:

Włodawa – od 15.01.1965 r.

Kamionna – od 10.08.1966 r.

Sadowne – od 28.08.1967 r.

Tutaj otrzymał pozwolenie na wyjazd do USA i od 1.07.1969 r. przez 6 miesięcy pracował wśród Polonii przy kościele św. Kazimierza w Detroit. Łuków, par. Podwyższenia Św. Krzyża – od 1.07.1971 r. Knychówek – od 5.07.1972 r. Tutaj wykazał wielkie zaangażowanie w katechizację dzieci i młodzieży oraz skutecznie podejmował działania duszpasterskie na polu trzeźwości i abstynencji w parafii. Dlatego wierni prosili o pozostawienie go jeszcze dłużej w ich parafii.

Decretem biskupa z dniem 10 sierpnia 1974 r. został mianowany administratorem parafii Dokudów. Przy wsparciu parafian przeprowadził poważne inwestycje remontowo-budowlane: powiększenie kościoła parafialnego, wyposażenie świątyni w paramenty liturgiczne, ukończenie budowy plebanii, uporządkowanie cmentarza grzebalnego oraz wybudowanie w stanie surowym kaplicy w Woli Dubowskiej.

Proboszczem parafii Radoryż Kościelny został z dniem 20.03.1985 r. Jednocześnie pełnił także obowiązki dziekana dekanatu adamowskiego. Niespodziewanie w 1994 r. dotknięty został niesprawnością fizyczną po przeżytym udarze mózgowym, którego następstwem był niedowład lewostronny kończyn. Długotrwałe leczenie i rehabilitacja nie przyniosły oczekiwanego powrotu do wystarczającej sprawności w pracy duszpasterskiej. Jako proboszcz-rezydent został z dniem 1 października 1997 r. zwolniony z obowiązków duszpasterskich w parafii i przeniesiony na emeryturę.

Zamieszkał w swojej rodzinnej miejscowości Chodorowa w domu rodzinnym ze swoją siostrą, która na co dzień otaczała go pomocą. Na miejscu sprawował Mszę św. i posługiwał wiernym aż do ostatnich dni. W bieżącym roku przeżywał Złoty Jubileusz 50-lecia kapłaństwa, mężnie znosząc krzyż choroby trwającej ponad 16 lat.

Biskup siedlecki Zbigniew Kiernikowski dn. 6.08.2010 r. mianował go kanonikiem honorowym Kapituły Kolegiackiej Parzewskiej.

Ks. W. Michalik zmarł dnia 10.08.2010 r. po kilkudniowym pobycie w szpitalu w Nowym Sączu. Pogrzeb odbył się dnia 13 sierpnia (piątek) 2010 r. w parafii Wilczyńska w diecezji tarnowskiej. Mszy św. pogrzebowej przewodniczył ks. prałat Jan Jaworski, wikariusz biskupi biskupa siedleckiego. Obecni byli kapłani z diecezji tarnowskiej, drohiczyńskiej i siedleckiej. Ciało ś.p. ks. Wiesława Michalika zostało pochowane na miejscowym cmentarzu parafialnym.

ks. Bernard Błoński

**4. PAŹDZIERNIK, WSD NOWE OPOLE
- SPOTKANIE PARAFIALNYCH ASYSTENTÓW KSM**

/30.09.2010/

W najbliższy poniedziałek, 4 października 2010 r. o godz. 20:00 w refektarzu domu rekolekcyjnego przy WSD w Opolu Nowym odbędzie się bardzo ważne spotkanie księży asystentów KSM, oraz tych, którzy takie oddziały chcieliby w parafii założyć. Serdecznie zapraszamy, licząc na obecność. Gdyby ktoś z księży, z jakiś ważnych powodów nie mógł wziąć udziału w tym spotkaniu, prosimy wcześniejsze powiadomienie pod numerem 509 056 560.

**RÓŻAŃCE I KRZYŻE Z OKAZJI I KOMUNII ŚW.
ORAZ BIERZMOWANIA - POMOCĄ
DLA PRZEŚLADOWANYCH CHRZEŚCIJAN
W ZIEMI JEZUSA**

/30.09.2010/

Czcigodni Księża proboszczowie, wikariusze, katecheci.

Wraz z nowym rokiem szkolnym nowa grupa dzieci i młodzieży weszła na drogę przygotowania do pierwszego pełnego uczestnictwa w Eucharystii oraz Sakramentu Bierzmowania. Z okazji tych ważnych w życiu chrześcijańskim wydarzeń często wręcza się tak dzieciom, jak i młodzieży egzemplarze Pisma św., modlitewniki, różańce, czy krzyże. W związku z powyższym Wydział Duszpasterski Kurii ośmiela się wyjść z propozycją do rozważenia, czy nie byłoby czymś zbożnym, gdyby wspomniane dewocjonalia, czy książki nabywać w Fundacji „Pomoc Kościołowi w potrzebie” zajmującej się pomocą i ratowaniem chrześcijan w krajach, w których są oni prześladowani. Fundacja „Pomoc Kościołowi w potrzebie”, znana u nas bardziej, jako „Kirche in Not” nie potrzebuje specjalnej rekomendacji, świadczą o niej jej dzieła: pomoc Kościołowi w byłych krajach komunizmu, konkretne wspieranie misjonarzy, walka z ubóstwem materialnym i moralnym w tzw. Trzecim Świecie, organizowanie pomocy prześladowanym chrześcijanom oraz sukcesywne informowanie świata o tych prześladowaniach. Od niedawna Fundacja rozwija swoją działalność w Polsce. Nie tak dawno pomagała Polakom. Dziś my możemy już pomóc innym. Między innymi prowadzi akcję „SOS dla Ziemi Świętej”, która służy ratowaniu nielicznych chrześcijan mieszkających w Ziemi Jezusa. **Nasi bracia chrześcijanie mieszkający w Ziemi Świętej własnoręcznie wyrabiają wspomniane różańce i pamiątki, kupując je dajemy im miejsca pracy, chroniąc w ten sposób przed emigracją oraz ratując w ich ciężkim położeniu.** Gdyby czcigodni księża, bądź katecheci zdecydowali się wejść w tę akcję zamawiając różańce, krzyże dla bierzmowanych w Fundacji nabrałoby to dodatkowo pięknego przesłania i dałoby okazję do uwrażliwienia młodych na problem cierpienia chrześcijan w kontekście powołania do świadectwa (fundacja dysponuje gotowymi konspektami katechez na ten temat, materiałami multimedialnymi), a przez

to uczenia ich odpowiedzialności za Kościół, za misję, za drugiego człowieka. W naszej diecezji we współpracy z fundacją „Pomoc Kościołowi w potrzebie” weszło Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży. W związku z powyższym **zamówienia można składać pod numerem biura KSM 508991512, bądź bezpośrednio w Biurze Wydziału Duszpasterskiego.** Różańce i krzyże wykonane własnoręcznie przez chrześcijan z Ziemi Świętej są bardzo estetyczne. **Krzyż z drzewa oliwnego** dla bierzmowanych na taśmie do zawieszenia na szyję – 12 zł. **Różaniec z drzewa oliwnego** na sznurku (popularny wśród młodzieży) – 7 zł. **Różaniec z drzewa oliwnego** na łańcuszku z krzyżem jerozolimskim – 15 zł. Na droższe prezenty z okazji I Komunii Św. można zaproponować przepięknie wykonane różańce z autentycznej masy perłowej-białe dla dziewczynek -55 zł oraz z hematytu -ciemne dla chłopców-45 zł. Dla kandydatów do bierzmowania - film DVD z przepięknym i poruszającym spektaklem słynnego teatru „A” mówiący o męczennikach naszych czasów m.in. o Ks. Jerzym pt. „Pelikan” za jedyne 10 zł.

ks. mgr Grzegorz Chruściel

DODATEK

STANOWISKO PRAWOSŁAWNE W ROZUMIENIU SUKCESJI APOSTOLSKIEJ W ŚWIETLE POLSKICH CZASOPISM TEOLOGICZNYCH PO SOBORZE WATYKAŃSKIM II

„Apostolikè diadoche” w rozumieniu teologów prawosławnych swoim początkiem sięga czasów apostołskich. To właśnie apostołowie byli tymi, którzy jako pierwsi przez gest nałożenia rąk udzielili pierwszych święceń, które w Kościele nieprzerwanie przedłużają się aż do dnia dzisiejszego¹.

Według stanowiska prawosławnych sukcesja apostolska ściśle związana jest z kanonicznymi święczeniami, a także z nauką apostolską. Sakramentalne nałożenie rąk, według prawosławnych, jest jedynie zewnętrznym znakiem potwierdzającym przynależność do Kościoła, zbudowanego na fundamencie apostołów, zaś nauka apostolska jest samą podstawą do tego, aby sukcesja apostolska rzeczywiście zaistniała i mogła trwać².

Godność biskupia, wypływająca z następstwa apostolskiego, przekazywana jest przez sakramentalne nałożenie rąk i trwa nieprzerwanie mając swoje źródło w apostołach. Jednak istnieje taka możliwość, że sukcesja apostolska ulegnie przerwaniu. Może dokonać się to nie tylko przez niekanoniczne święcenia dokonane przez niekompetentne osoby, ale także przez naruszenie doktryny i wiary apostolskiej, jak to ma miejsce w przypadku tych, którzy otwarcie sprzeciwiają się uznawanej i podawanej do wierzenia przez Kościół prawdzie. Samo bowiem przekazywanie kapłaństwa przez sakramentalny gest nałożenia rąk wykonany przez następców apostołów nie

¹ Zob. S. Olejnik, *Apostolskość Kościoła a sukcesja apostolska*, Collectanea Theologica 46 (1976), z. 1, s. 19; por. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostolska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, Collectanea Theologica 44 (1974), z. 1, s. 25; A. Kubiś, *Wybrane zagadnienia kolejalizmu we współczesnym wykładzie apologetycznym*, Częstochowskie Studia Teologiczne (1976), z. 4, s. 36-37.

² Zob. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostolska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, dz. cyt., s. 25-26.

jest jeszcze wystarczające do tego, aby została zachowana sukcesja. Muszą być tutaj w sposób konieczny zachowane te dwa czynniki, które stanowią elementy konstytutywne sukcesji apostołskiej, a są to: zachowanie doktryny apostołskiej oraz święcenia kanoniczne³.

1. Włączanie w sukcesję apostołską poprzez święcenia

Kościół prawosławny bardzo często powołuje się na sukcesję apostołską biskupów i kapłanów. Teologowie prawosławni uważają bowiem, że nauka o sukcesji polega na nieprzerwanym następowaniu po sobie biskupów ustanowionych przez kanoniczne święcenia, i w odróżnieniu od idei sukcesji prymacjalnej, która nigdy nie została powszechnie przyjęta w całym Kościele, ta spotkała się już od początku z jednomyślnym jej uznaniem⁴.

Święcenia biskupie będące włączeniem w sukcesję apostołską, trwającą począwszy od pierwszych apostołów, dokonują się przez gest nałożenia rąk przez samych biskupów, ale w obecności wspólnoty lokalnej Kościoła, będącej w łączności z innymi wspólnotami lokalnymi - a wszystko to, dokonuje się w czasie trwania Eucharystii. Głównym i integralnym podmiotem tychże święceń są więc biskupi i wspólnota Ludu Bożego⁵.

Pierwszym i zasadniczym podmiotem we włączaniu w sukcesję apostołską całego Kościoła są biskupi - nie wystarczy do tego tylko jeden biskup. O tym, jak istotna jest obecność więcej niż jednego biskupa w święceniach episkopatu, świadczą chociażby uchwały Soboru w Nicei, odbytych w 325 roku. W kan. 4 tegoż soboru czytamy bowiem, że w święceniach episkopatu mają uczestniczyć biskupi z całego regionu lub przynajmniej trzech z nich. Ta obecność większej liczby biskupów przy włączaniu danego kandydata w sukcesję apostołską ma dwa zasadnicze zadania. Po pierwsze, ukazać, że te święcenia są sprawą całego Kościoła, a nie tylko Kościoła lokalnego,

a po drugie zaś uzewnętrznić to, że dana diecezja jest kontynuatką wiary apostołskiej⁶.

Episkopat jest pierwszym podmiotem święceń biskupich, co wcale nie oznacza, że drugi podmiot, którym jest wspólnota Kościoła, nie jest konieczny do włączenia w sukcesję apostołską wybranego do tego kandydata. Już bowiem w starożytności, jak zaświadcza o tym św. Hipolit w „Tradycji apostołskiej”, istniała praktyka, że kandydat na biskupa wprawdzie musiał wyznać swoją wiarę wobec wspólnoty wierzących, a gdy ona była zgodna z „credo” tejże wspólnoty, wówczas dopiero mógł on zostać włączony w sukcesję apostołską całego Kościoła⁷. Stąd też każde święcenia „pochodzące bezpośrednio od Ducha udzielone zostają mu (kandydatowi) w apostołskości jego Kościoła (związanego z wiarą wspólnoty apostołskiej) oraz w apostołskości innych Kościołów, reprezentowanych przez samego biskupa” (Dokument z Monachium II, 4)⁸.

Istotną rolę w procesie włączania biskupa w „serce apostołskości eklezjalnej” (DM II, 4) odgrywa katedra („sedes”, „cathedra”), którą nowo wyświęcony bierze w posiadanie. Już bowiem „Tradycja apostołska” św. Hipolita, a także inne starożytne dokumenty liturgiczne zawierają pewne wzmianki, iż w pierwszych wiekach nowo wyświęcony biskup święcenia otrzymywał w swojej katedrze, a nie zaś w jakimkolwiek innym Kościele. Taka praktyka opierała się na przekonaniu, że istotnym elementem święceń jest „katastasis”, czyli wzięcie w posiadanie tronu biskupiego⁹.

„Cathedra” w życiu biskupa odgrywa więc pokaźną rolę. Ona bowiem przypomina mu jego zależność od swego Kościoła. Ona także uzewnętrznia całkowite jego zjednoczenie ze swoim Kościołem. Stąd też nie powinien na niej zasiadać inny biskup, jak tylko ten, którego jest ona własnością. W tej perspektywie teologowie prawosławni przeciwstawiają się praktyce istniejącej w Kościele katolickiej, w której dokonywane są święcenia biskupów pomocniczych bez własnych stolic biskupich. Jest to według nich pozbawione sensu z punktu widzenia eklezjologicznego, a także brak wierności

³ Zob. tamże.

⁴ Zob. S. Olejnik, *Apostołskość Kościoła a sukcesja apostołska*, dz. cyt., s. 19; por. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostołska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, *Collectanea Theologica* 44 (1974), z. 1, s. 25; A. Kubiś, *Wybrane zagadnienia kolegializmu we współczesnym wykładzie apologetycznym*, *Częstochowskie Studia Teologiczne* (1976), z. 4, s. 36-37.

⁵ Zob. J. Bujak, *Posługa biskupa w świetle dokumentów Międzynarodowej Komisji Mieszanej do dialogu katolicko-prawosławnego*, *Collectanea Theologica* 71 (2001), z. 4, s. 91-92.

⁶ Zob. tamże.

⁷ Zob. tamże, s. 92-93.

⁸ Cyt. za tamże.

⁹ Zob. tamże, s. 94-96.

starożytnej tradycji. Choć, jak zauważa Z. Bujak, na Wschodzie istnieje już także taka praktyka, w której wyświęceni są biskupi „tytularni”¹⁰.

W świetle tradycji prawosławnej święcenia ze swej natury zależą nie tyle od obiektywnej przyczynowości sakramentalnej, ile od modlitwy. Jednak do sakramentalnego włączenia w posługiwanie („ministerium”) konieczne jest i nałożenie rąk i wezwanie Ducha Świętego. Jest to bowiem konieczna forma do przekazywania sukcesji apostoelskiej, nieodzownej dla zagwarantowania Kościołowi trwania w nauce apostołów i wspólnocie¹¹.

2. Prawosławna ocena sukcesji apostoelskiej w innych wyznaniach

W tradycji prawosławnej od najdawniejszych czasów istniało przekonanie, że autorytet hierarchii kościelnej, ustanowionej przez Boga, a także jej prawa i władze, oparte są na historycznym fakcie sukcesji pochodzącej od apostołów. W świetle więc tego przekonania prawosławni podejmują się oceny statusu poszczególnych Kościołów i wspólnot innych niż prawosławne. Sama zaś obecność sukcesji apostoelskiej w danym Kościele lub w danej wspólnocie posiada decydujące znaczenie w prawosławnej ocenie statusu danego wyznania, a w szczególności kapłaństwa¹².

W dziejach myśli prawosławnej istniała i nadal utrzymuje się taka opinia, że nie tylko Kościół prawosławny posiada sukcesję apostoelską, ale mają ją również inne wyznania, które uważane są przez prawosławie nadal za „część Kościoła”. Stąd też zdaniem patriarchy Moskwy - Sergiusza poprawne jest stanowisko, według którego Kościół, dostrzegając sukcesję apostoelską w danym wyznaniu, nie powtarza święceń nieprawosławnych, gdyż uważa je za ważne¹³.

Istnienie sukcesji apostoelskiej w danym wyznaniu zmienia diametralnie sposób postępowania wobec tych wszystkich, którzy chcą zostać przyjęci do Kościoła prawosławnego. Sukcesja apostoelska bowiem w rozumieniu Sergiusza i zwolenników jego poglądów, którzy stanowią przeważającą

większość w prawosławiu, nie jest jedynie zewnętrznym, mechanicznym przekazywaniem aktu święceń, ale wiąże się ona z określoną treścią wiary, a więc także z nauką apostoelską o łasce kapłaństwa. Dlatego więc w ich przekonaniu w wyznaniach różnych niż prawosławne, ci wszyscy duchowni, którzy zachowali sukcesję apostoelską, a „ipso facto” także apostoelską formę święceń wraz z apostoelską nauką o udzielonej i udzielanej przez nie łasce, chcąc przyjąć się do Kościoła prawosławnego nie są poddawani „powtarzanym” święceniom. Jeżeli bowiem ich pierwotne wyznanie posiadało sukcesję apostoelską, to otrzymali oni także prawdziwe święcenia, a nie zaś pustą formę bez łaski. Istnieje tutaj jednak, jak zauważa również patriarcha Sergiusz, pewne niebezpieczeństwo uzyskiwania konsekracji biskupiej w obcej a nawet heretyckiej wspólnocie, aby potem przekazać ją dalej. Tego typu zabiegi dokonywane poza Kościołem, bez jego zgody, są konsekwencją przesadnego, a wręcz magicznego rozumienia sukcesji apostoelskiej, jak to ma miejsce, zdaniem Sergiusza, przede wszystkim w Kościele rzymskokatolickim¹⁴.

W przyjmowaniu członków innych wyznań do Kościoła prawosławnego istotną rolę odgrywa nie tylko posiadanie sukcesji apostoelskiej przez te Kościoły czy wspólnoty, do których oni ostatnio należeli, ale także zasada „ekonomii”, czyli rozpatrywania konkretnego przypadku w sposób indywidualny, z uwzględnieniem okoliczności historycznych, a w konsekwencji także z odejściem od powszechnie stosowanej praktyki unormowanej przez przepisy prawa. To „obejście” przepisów prawa nie zawsze jest jednak możliwe do zastosowania, ale tylko wtedy, gdy dana osoba, która chce dołączyć do Kościoła prawosławnego, pochodzi ze wspólnoty eklezjalnej, która posiada prawdziwą konsekrację biskupią, a więc sukcesję apostoelską wraz z nauką apostoelską o kapłaństwie. W przeciwnym bowiem razie obowiązuje praktyka idąca po linii ścisłego zachowania prawa („akrabeia”). Kościół prawosławny bowiem nie może „mocą” samego tylko sakramentu pokuty obdarzyć święceniami tych, których pierwotne wspólnoty nie posiadały sukcesji apostoelskiej, a „ipso facto” także prawdziwej konsekracji biskupiej, a w konsekwencji także kapłaństwa. W takim więc przypadku niezbędną wręcz rzeczą jest ponowne udzielenie święceń prawosławnych. W tym kontekście Kościół prawosławny rosyjski nie uznaje święceń bielokrynickich (starowierców), a także świę-

¹⁰ Zob. tamże.

¹¹ Zob. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostoelska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, dz. cyt., s. 39; por. S. Olejnik, *Apostoelskość Kościoła a sukcesja apostoelska*, dz. cyt., s. 19.

¹² Zob. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostoelska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, dz. cyt., s. 32.

¹³ Zob. tamże, s. 33-34.

¹⁴ Zob. tamże.

ceń tzw. odnowicieli („obnowlency”) oraz tych, które były udzielane przez emigracyjnych biskupów oraz przez ich następców¹⁵.

W dziejach myśli prawosławnej istniała jednak i nadal utrzymuje się w niektórych środowiskach opinia, według której sukcesja apostołska nie posiada żadnego znaczenia w ocenie statusu poszczególnych Kościołów i wspólnot nieprawosławnych, a także w ocenie ich kapłaństwa. Według tego poglądu jedynie Kościół prawosławny posiada prawdziwą sukcesję apostołską, wszystkie zaś inne Kościoły, czy wspólnoty, które oderwały się od niego, stanowią, bez względu na obecność w nich następstwa apostołskiego, jednolitą masę chrześcijan. Kościół prawosławny jednak korzystając z zasady „ekonomii” („oikonomia”), żeby nie narażać uczuć chrześcijan uważających się za kapłanów, nie powtarza sakramentu święceń u tych wszystkich, którzy do niego „wracają”. Ogranicza się on tutaj jedynie do przyjęcia tych innowierców przez sakrament pokuty, udzielając im tym samym „implicite” chrztu, bierzmowania i święceń. Tego rodzaju praktyka nie jest jednak regułą występującą nagminnie w środowisku prawosławnym. Zależnie bowiem od okoliczności „odstępcy” od Kościoła prawosławnego mogą być do niego przyjmowani w potrójny sposób: przez chrzest, bierzmowanie, bądź przez sam sakrament pokuty. O tym zaś, który sposób zostanie zastosowany w przyjęciu danego innowiercę „na łono” Kościoła prawosławnego decyduje sam Kościół, biorąc pod uwagę nade wszystko okoliczności miejsca i czasu. Ten pogląd nie jest jednak obligatoryjny w całym środowisku prawosławnym. Znajduje on tam jedynie niewielu zwolenników, a to przede wszystkim dlatego, że jak stwierdza sam patriarcha Sergiusz, nie posiada on oparcia ani w pismach Ojców Kościoła, ani tym bardziej w tekście Pisma św.; w tym kontekście wydaje się on być jedynie „pomysłowym wynalazkiem”¹⁶.

Ogólnie rzecz ujmując, Kościół prawosławny uznaje za ważne jedynie te sakramenty nieprawosławne, które sprawowane są w Kościołach posiadających sukcesję apostołską. Warunki pozwalające uznać ważność sakramentów sprawowanych w obrębie wyznań nieprawosławnych w zasadzie można sprowadzić jedynie do dwóch. Oto one:

¹⁵ Zob. tamże, s. 34. Rosyjski Kościół prawosławny przyjmując na swoje łono duchownych tych grup, uważał ich za świeckich. Zostawali oni na nowo wyświęceni tylko wtedy, gdy uznano ich za godnych tego.

¹⁶ Por. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostołska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, dz. cyt., s. 32-33.

zachowanie sakramentalnego rytu kanonicznego;

zachowanie treści dogmatycznej zgodnej z nauką prawosławną.

Te powyższe warunki według ogólnej opinii teologów prawosławnych zostają spełnione jedynie w trzech Kościołach:

rymskokatolickim;

starokatolickim;

ormiańskim.

Należy dodać tutaj także, że Kościół prawosławny nie uznaje święceń luteranckich, a to ze względu na odrzucenie przez nich istotnych treści składających się na naukę o sakramentach, pomimo zachowania przez nich zewnętrznego rytu¹⁷.

3. Stosunek prawosławia do święceń anglikańskich

Problematycznym zagadnieniem, występującym w łonie prawosławia, wydaje się być, ich stosunek do święceń anglikańskich. Ta kwestia w teologii prawosławnej została poruszona po raz pierwszy ok. 1870 roku w wyniku dyskusji nad 39 Artykułami Kościoła anglikańskiego. Prawosławni początkowo odrzucili ważność święceń dokonywanych w ramach tego wyznania. Być może do zajęcia takiego stanowiska przez nich przyczyniła się bulla Leona XIII „Apostolacae Curae” z 1883 r., stwierdzająca przerwanie sukcesji apostołskiej w wyznaniu anglikańskim, a także nieważność dokonywanych tam święceń. Być może także owa bulla Leona XIII przyczyniła się do bardziej gruntownego zajęcia się tą problematyką w łonie Kościoła prawosławnego¹⁸.

Za ważnością święceń anglikańskich po raz pierwszy opowiedział się patriarcha ekumeniczny Maletios Metaxakis wraz z synodem w liście do arcybiskupa Canterbury z 28 VII 1922 r.¹⁹. Święcenia anglikańskie postawił

¹⁷ Zob. tamże, s. 37. Szczegółowo wzajemne relacje pomiędzy Kościołem luteranckim a prawosławiem zob.: W. Hryniewicz, *Reformacja Marcina Lutra a Kościół prawosławny. Refleksje nad nieureczywistnionym dialogiem*, RTK 31 (1984), z. 2, s. 73-92.

¹⁸ Zob. tamże, s. 35.

¹⁹ Swoją decyzję Maletios oparł na badaniach przeprowadzonych przez prof. P. Komnenosa, któremu zleciła je Komisja Teologiczna Patriarchatu Moskiewskiego. W tej sprawie wydał on specjalną encyklikę, w której powiadomił autokefaliczne Kościoły prawosławne o zajętych przez siebie stanowisku, a także zachęcał do jego przyjęcia.

on na równi ze święceniami rzymskokatolickimi, starokatolickimi i ormiańskimi, ale tylko pod tym warunkiem, że występują w nich wszystkie istotne elementy, które z prawosławnego punktu widzenia uważane są za konieczne dla uznania charyzmatu kapłaństwa, pochodzącego z sukcesji apostoelskiej. Za tym stanowiskiem opowiedzieli się także następni ważni przedstawiciele prawosławia, a więc patriarcha Damian z Jerozolimy wraz z synodem, a także arcybp Cyryl z Cypru wraz z synodem.

Inne natomiast stanowisko niż Meletios i zwolennicy jego poglądów na ważność święceń w wyznaniu anglikańskim objął synod Kościoła rumuńskiego odbyty w 1925 r., który wprowadził stwierdził ważność sukcesji apostoelskiej, ale tylko z historycznego punktu widzenia. Ważność sukcesji apostoelskiej z dogmatycznego punktu widzenia, zdaniem tegoż synodu, będzie zależała od tego, czy Kościół anglikański posiada, bądź nie posiada, nauki o sakramentalnym charakterze święceń. Niedługo potem, bo na konferencji anglikańsko-prawosławnej w Bukareszcie odbytej od 1 do 8 V 1935 r. teologowie rumuńscy jednogłośnie uznali ważność święceń anglikańskich, które także za takie zostały uznane na synodzie Kościoła rumuńskiego, odbytym rok później, tj. w 1936²⁰.

Inne stanowisko od Kościoła rumuńskiego, bo bardziej jednoznaczne i stanowcze, w sprawie ważności święceń anglikańskich objął prawosławny Kościół rosyjski. Swoją decyzję wypowiedział on przez swoich przedstawicieli na konferencji Kościołów prawosławnych w Moskwie 8-18 VII 1948 r., gdzie ze względu na znaczne różnice w pojmowaniu nauki o sakramentach, szczególnie kapłaństwa, jakie istnieją pomiędzy teologią prawosławną a anglikańską, bezapelacyjnie nie uznał ważności święceń anglikańskich. Zaś zajęcie pozytywnego stanowiska przez Kościół konstantynopolitański²¹, jerozolimski, cypryjski i rumuński określił on jako decyzję warunkową, ponieważ autorytatywne rozeznanie sprawy zależeć będzie nie tyle od

²⁰ Zob. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostoelska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, dz. cyt., s. 35-36.

²¹ Zob. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostoelska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, dz. cyt., s. 35-36. Gdy Meletios Metaxakis został obrany patriarchą Aleksandrii w 1926 roku, a więc 4 lata po wypowiedzeniu swojej oficjalnej decyzji w sprawie ważności święceń anglikańskich, to wówczas po raz drugi skierował pismo do arcybiskupa Canterbury z 25 XII 1930 r., w którym ponownie oznajmił w imieniu własnym oraz synodu, że uznaje święcenia anglikańskie za ważne.

zapatrywać poszczególnych Kościołów prawosławnych, ile od wszechprawosławnego soboru, który dopiero ostatecznie rozstrzygnąłby kwestię ważności święceń anglikańskich²².

W łonie wyznania prawosławnego istnieją także takie Kościoły, które jeszcze nie zajęły oficjalnego stanowiska odnośnie kwestii ważności święceń anglikańskich, a do nich należy Kościół grecki, jugosłowiański, polski, oraz patriarchat antiocheński. Kościół bułgarski zaś uznał święcenia anglikańskie, ale tylko nieoficjalnie²³.

4. Dokumenty dialogu katolicko-prawosławnego

Podczas spotkania Jana Pawła II z patriarchą Konstantynopola Dimitriosem 30 XI 1979 r. została ustanowiona, po oficjalnym ogłoszeniu rozpoczęcia dialogu teologicznego katolicko-prawosławnego, Międzynarodowa Komisja Mieszana²⁴. Jednym z jej owoców jest dokument noszący tytuł „Sakrament kapłaństwa w sakramentalnej strukturze Kościoła” powstały w monastyrze prawosławnym w Uusi Halamo (DV)²⁵.

Jednym z zagadnień, poruszanych w tym dokumencie, jest sukcesja apostoelska, będąca wspólnym dziedzictwem kościoła katolickiego i prawosławnego, co stwierdza także tenże dokument: „opieramy się na pewności, że w naszych Kościołach sukcesja apostoelska ma zasadnicze znaczenie dla uświęcania i jedności Ludu Bożego” (DV 1)²⁶. W innym dokumencie powstałym w Stanach Zjednoczonych, który jest również owocem dialogu katolicko-prawosławnego, można znaleźć podobne stwierdzenie: „Jesteśmy przekonani co do posiadania, jako katolicy i prawosławni, wspólnej wizji apostoelskości i jej implikacji dla struktur kościelnych, wizji, która w pewien sposób jednoczyła nas także w okresach wzajemnego antagonizmu”²⁷.

²² Zob. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostoelska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, dz. cyt., s. 36.

²³ Zob. tamże, s. 37.

²⁴ Zob. J. Bujak, *Posługa biskupa w świetle dokumentów Międzynarodowej Komisji Mieszanej do dialogu katolicko-prawosławnego*, dz. cyt., s. 79.

²⁵ Treść tego dokumentu w j. polskim podaje W. Hryniewicz, *Kościóły siostrzane. Dialog katolicko-prawosławny (1980-1991)*, Warszawa 1993, s. 56-66.

²⁶ Cyt. za, J. Bujak, *Posługa biskupa w świetle dokumentów Międzynarodowej Komisji Mieszanej do dialogu katolicko-prawosławnego*, dz. cyt., s. 88.

²⁷ Cyt. za tamże, s. 88-89.

W dokumentach dialogu katolicko-prawosławnego można dostrzec - jak zauważa Z. Bujak - że ilekroć pojawia się w nich temat sukcesji apostołskiej, tylekroć widziany on jest tam wewnątrz sukcesji całego Kościoła. Wynika to stąd, że jak wszyscy członkowie wezwani są do uczestnictwa w jedynym kapłaństwie Jezusa Chrystusa, tak również wszyscy są uczestnikami i nosicielami sukcesji apostołskiej Kościoła. Eucharystia zaś jest tym miejscem, które pozwala na spotkanie się dwóch koniecznych podmiotów tejże sukcesji, jakimi są biskupi i wspólnota Kościoła²⁸.

Z. Bujak analizując dokumenty będące owocem dialogu katolicko-prawosławnego, zauważa, że wyróżniają one dwa wymiary wspólnoty Kościoła: w przestrzeni i w czasie. Wspólnota w przestrzeni realizuje się przez koncyliarność, zaś wspólnota w czasie przez sukcesję apostołską. Znaczenie wspólnoty realizującej się przez sukcesję apostołską jest dwójakiego rodzaju. Po pierwsze, wspólnoty będące Kościołem Chrystusa muszą mieć zawsze za wzór wspólnotę apostołską, z tego względu, że wszystko, co związane jest z Jezusem, a więc Jego słowa, przesłanie związane jest wyłącznie ze wspólnotą apostołską²⁹. Stąd też nauka, która różni się od apostołskiej, nie może zostać uznana za autentyczną. Po drugie z woli samego Chrystusa apostołowie tworzą początek Kościoła. Stąd też wszystkie wspólnoty kościelne muszą być w łączności z apostołami, których nazywa się fundamentem Kościoła Chrystusowego. Dwuaspektowość sukcesji apostołskiej wynika stąd, że apostołskość posług należy widzieć we wspólnocie Kościoła jako kontynuację posług samych apostołów. Ta zaś kontynuacja posług powinna być wierna nie tyle jakiejś konkretnej formie ich wykonywania, ile raczej samej misji apostołskiej, przepowiadaniu³⁰.

Sukcesja apostołska jest pojęciem wielowymiarowym, a co za tym idzie trudnym do zdefiniowania i określenia szczegółowych jego ram. Dokumenty pochodzące z dialogu katolicko-prawosławnego ukazują różne aspekty tegoż pojęcia. Jeden z nich ukazuje sukcesję apostołską jako coś więcej niż tylko przekazywanie pełnomocnictw. Inny natomiast podkreśla, że jest

²⁸ Zob. tamże, s. 91.

²⁹ Zob. J. Remmers, *Sukcesja apostołska całego Kościoła*, Concilium 1-10 (1968), s. 181.

³⁰ Zob. J. Bujak, *Posługa biskupa w świetle dokumentów Międzynarodowej Komisji Mieszanej do dialogu katolicko-prawosławnego*, dz. cyt., s. 88-89.

ona również sukcesją w cierpieniach, które powoduje głoszenie Ewangelii, a które były udziałem samych apostołów³¹.

Prawosławne rozumienie sukcesji apostołskiej ma wiele wspólnych pierwiastków z katolickim ujęciem, co widać w dokumentach pochodzących z dialogu katolicko-prawosławnego. Nie wszystkie jednak aspekty rozumienia sukcesji apostołskiej przez katolików zbieżne są z rozumieniem jej przez prawosławnych. Nadto warto podkreślić również ten fakt, że w prawosławiu szkoły teologiczne nie są de facto kontrolowane przez Magisterium, jak to ma miejsce w katolicyzmie. Stąd też spotykamy w prawosławiu różnicowania doktrynalne związane z sukcesją apostołską.

5. Opinie teologów prawosławnych

E. Clapsis zauważa, iż przekonanie, że sukcesja apostołska przekazywana jest nie tylko przez posługę biskupów, ale również przez wiarę apostołską wspólnoty, pozwala stwierdzić, że te wyznania, które nie zachowują sukcesji „historycznej”, ale sprawują Eucharystię i żyją zgodnie z nauczaniem apostołskim, również należą do wspólnoty eklezjalnej³².

Do podobnych wniosków dochodzi także J. M. R. Tillard, według którego ważność sukcesji w innych wspólnotach nie powinna opierać się jedynie na ważności święceń episkopatu, ale przede wszystkim na wierze wspólnoty, do której kandydat ma zostać wyświęcony na biskupa. Zauważa on tutaj pewną analogię z tym przypadkiem, gdy posługujący ma złą intencję w celebrowaniu sakramentów. I wtedy właściwa intencja wspólnoty, a nie posługującego – jak twierdzi J. Tillard - sprawia, że ten sakrament celebrowany jest zgodnie z tradycją Kościoła³³.

Według S. Bułgakowa - rosyjskiego teologa prawosławnego zm. w 1944 r. - podejmującego chyba najbardziej zdecydowaną krytykę tradycyjnego rozumienia sukcesji apostołskiej, idea kontynuacji godności apostołskiej w następstwach apostołów jest po prostu nieporozumieniem. Uważa on bowiem,

³¹ Zob. tamże, s. 89-90. Tenże przytacza także poglądy T. Fitzgeralda na temat sukcesji apostołskiej, jak również tezy dotyczące tego zagadnienia, zawarte w Dokumencie z Monachium (DM) i w Dokumencie z Valamo (DV), będących owocem pracy Międzynarodowej Komisji Mieszanej.

³² Zob. tamże, s. 96.

³³ Tamże, s. 96.

że godność i służba apostołów wybranych i powołanych przez Chrystusa za Jego ziemskiego życia są nieprzekazywalne. S. Bułgakow twierdzi również, że biskupstwa nie należy nawet porównywać z apostołatem, gdyż stanowi ono jedynie jeden z jego darów. Przedstawienie hierarchii w Kościele w świetle nieprzerwanego następowania po sobie następców apostołów poprzez gest nałożenia rąk jest charakterystyczne dopiero dla czasów późniejszych, zwłaszcza dla tych związanych z Ireneuszem, Tertulianem, czy Cyprianem. S. Bułgakow podważa tutaj również fakt, że sami apostołowie byli biskupami; uważa on bowiem, że biskup powinien być związany z określonym miejscem, a czy tak było w przypadku apostołów, nie mamy na to wystarczających świadectw historycznych. Skoro zaś apostołowie nie byli biskupami, to na zasadzie sprzężenia zwrotnego można również uważać, że biskupi nie mogą być następcami apostołów³⁴.

S. Bułgakow podważa także sam gest nałożenia rąk, przez który biskupi udzielają łaski „następstwa”, twierdząc jakoby on sam był niewystarczający do tego, aby mógł sprawić skutek sakramentalny. Tłumaczy to tym, że starochrześcijańska zasada nakładania rąk posiadała w Kościele apostołskim wielorakie i nieokreślone znaczenie. Dlatego też samo nałożenie rąk nie może sprawiać skutków sakramentalnych, nie wprowadza w godność sakramentalną, ale do tego, aby tak się rzeczywiście stało, oprócz nałożenia rąk konieczna jest również modlitwa Kościoła³⁵.

W. Hryniewicz zauważa, że interpretacja S. Bułgakowa odznacza się wyraźną tendencją ekumeniczną. Jeżeli bowiem sukcesja w sakramencie święceń, która według S. Bułgakowa jest jedynie postulatem dogmatycznym, którego nie da się wykazać, nie jest absolutnie konieczna w kapłaństwie, to wówczas łatwiej jest z prawosławnego punktu widzenia niż z katolickiego uznać chociażby anglikańskie święcenia³⁶. Również ważność sakramentów, zwłaszcza Eucharystii, nie zależy, jak twierdzi S. Bułgakow, od nieprzerwanej sukcesji w sakramencie święceń, która jest nielegalnym zapożyczeniem z ka-

³⁴ Zob. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostołska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, dz. cyt., s. 26-27; W. Łydka, *Apostołskość Kościoła i kapłaństwo służebne*, Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego 20 (1977), z. 3-4, s. 41.

³⁵ Zob. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostołska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, dz. cyt., s. 27.

³⁶ Zob. tamże, s. 28-29.

tolicyzmu, sprzecznym z prawdziwą naturą Kościoła, ale zależy jedynie od przynależności do prawdziwego Kościoła w jego całości („sobornost”) ³⁷.

Bardziej zbliżoną do katolickiej naukę o sukcesji apostołskiej prezentuje G. Florowsky. Według niego sukcesja nie jest jedynie linią czy łańcuchem, ale siatką linii, które mają swoje źródło i sięgają swoimi korzeniami aż do kolegium apostołskiego. Stąd też biskup święcony jest przez wielu biskupów i w imię całego episkopatu. Na sukcesję apostołską nie należy patrzeć - twierdzi G. Florowsky - jak na „kanoniczny szkielet Kościoła” zapewniający mu jedność administracji czy organizacji, lecz jak na „charyzmatyczny organ”, który zapewnia tożsamość i jedność całemu Kościołowi. Nie jest ona również tylko ciągłością święceń biskupich, ale także ciągłością urzędów i funkcji. Stąd też biskupi są tymi, dzięki którym zapewniona jest więź z apostołami, ich zaś specjalną funkcją jest służba sukcesji, która przejawia się w udzieleniu sakramentu święceń. Nikt oprócz nich nie jest bowiem zdolny do tego, aby przedłużać ciągłość święceń biskupich, ich urzędów i funkcji, a tym samym do uwiecznienia funkcji apostołskich, na które składa się nauczanie, uświęcanie i kierowanie. Dzięki biskupowi, który zapewnia nieprzerwaną sukcesję święceń, możliwa jest również charyzmatyczna jedność Kościoła, w ten sposób, że przez niego wspólnota lokalna włączona jest w organiczną całość Kościoła³⁸.

Również inny prawosławny rosyjski teolog - N. Afanasjew, przyjmuje nieco odmienne stanowisko zarówno od S. Bułgakowa, jak i od G. Florowsky'ego. Nie zgadza się on z tezą postawioną przez S. Bułgakowa, według którego sukcesja apostołska miałaby powstać dopiero pod koniec I i na pocz. II w., ale twierdzi on bardzo dobitnie, że „jedynie gnostycyzm mógł być jedynym bodźcem do sformułowania tej nauki”³⁹. Nie posiadamy bowiem, jak zauważa on, nawet żadnych racji do tego, aby usprawiedliwić postawienie samej tezy, że idei sukcesji nie było począwszy od czasów apostołskich, a pojawiła się ona dopiero potem⁴⁰. Afanasjew twierdzi, że pierwotna nauka o sukcesji apostołskiej posiadała dwie wzajemnie dopełniające się formy. Oto one:

³⁷ Zob. tamże, s. 28.

³⁸ Zob. tamże, s. 29-30.

³⁹ Tamże, s. 30.

⁴⁰ Zob. tamże.

- a) służba prezbiterów-biskupów ustanowionych przez apostołów, bądź przez ich następców nie kończy się w Kościele lokalnym, lecz przedłuża się w następowaniu po sobie osób pełniących jedną i tę samą funkcję;
- b) apostołowie ustanawiając pierwszych biskupów jednocześnie przekazali im swoją służbę, która trwa w kościele dzięki sukcesji aż do dnia dzisiejszego.

Samą więc episkopat z apostołatem N. Afanasjew pojmuję dość specyficznie. Polega ona według niego jedynie na tym, że biskupi przejęli od apostołów służbę przewodniczenia, a nie na tym, jak twierdzi G. Florowsky, że apostołowie ustanowili pierwszych biskupów. Apostołowie wchodzi w łańcuch sukcesji biskupów jedynie dlatego, że ci przejęli od nich służbę przewodniczenia⁴¹.

Z zarysu poglądów czołowych przedstawicieli współczesnej eklezjologii prawosławnej widać wyraźnie, że pojmują oni sukcesję apostolską jako charyzmatyczną ciągłość Kościoła. Oczywiście, każdy z nich przedstawia jedynie swój własny punkt widzenia sukcesji apostolskiej, ale mimo różnic, które występują w ich poglądach, wszyscy są jednomyślni co do tego, że nie można jej oddzielać od całokształtu życia Kościoła, ani rozpatrywać jej jedynie na płaszczyźnie jurydyczno-instytucjonalnej. Widzą oni sukcesję apostolską tylko w ścisłym powiązaniu z wiarą i nauką apostolską oraz z całym kolegalnym życiem Kościoła⁴².

Dla większości współczesnych teologów prawosławnych najbardziej reprezentatywne stanowisko na temat sukcesji apostolskiej zajmuje patriarcha Moskwy - Sergiusz. Uważa on, że czymś niewłaściwym jest pojmowanie sukcesji w oderwaniu od Kościoła, a tak pojmuje ją wielu prawosławnych, uważając że przekazywanie ważnych święceń biskupich dokonuje się jedynie poprzez gest nałożenia rąk, bez względu na związek z prawosławnym nauczaniem i praktyką. Tego typu koncepcja prowadzi bezceremonialnie do uznania konsekracji biskupiej u tych wszystkich, którzy posiadają sukcesję

apostolską⁴³. Według Sergiusza, ale także według N. Afanasjewa święcenia biskupie są ściśle związane z Kościołem, a więc są aktem eklezjalnym. Tam bowiem, gdzie nie ma Kościoła, tam również nie może być mowy o ustanawianiu biskupów. Do ważności święceń biskupich konieczną więc jest rzecz nie tylko fizyczne nałożenie rąk, ale także związek z prawosławnym nauczaniem i praktyką⁴⁴.

Zakończenie

Mimo wielkiej liczby poglądów, często różniących się między sobą, na temat sukcesji apostolskiej w środowisku prawosławnym istnieje powszechna zgodność co do tego, że Wschód chrześcijański na ogół zachował pierwotną ideę sukcesji apostolskiej, która rozumiana jest tam nie tylko jako nieprzerwany łańcuch nakładania rąk, ale również jako ciągłość w prawdziwej wierze i służbie apostolskiej. Jednak prawosławni wychodząc z przekonania, że Duch Święty działa także w innych Kościołach, uznają sukcesję apostolską, a tym samym rzeczywistość święceń we wszystkich tych wyznaniach, w których istnieje ciągłość służby kapłańskiej począwszy od apostołów aż do dnia dzisiejszego⁴⁵.

⁴¹ Zob. tamże, s. 30-31; W. Łydko, *Apostolskość Kościoła i kapłaństwo służebne*, dz. cyt., s. 41.

⁴² Por. W. Hryniewicz, *Sukcesja apostolska w świetle współczesnej teologii prawosławnej*, dz. cyt., s. 31-32.

⁴³ Zob. tamże, s. 33.

⁴⁴ Zob. tamże, s. 30-31.33.

⁴⁵ Zob. tamże, s. 41.

SPIS TREŚCI

Stolica Apostolska

- Homilia Benedykta XVI podczas Mszy św. beatyfikacyjnej
bł. Johna Henryego Newmana, 19 września 2010 r..... 459

Episkopat Polski

- Jan Paweł II – Odwaga Świętości* – List pasterski Episkopatu Polski
na X Dzień papieski – 10 października 2010 r. 463

Biskup Siedlecki

- Zaproszenie biskupa siedleckiego na diecezjalne dziękczynienie
za beatyfikację księdza Jerzego Popiełuszki..... 467
- Słowo biskupa siedleckiego Zbigniewa Kiernikowskiego
na 66 Tydzień Miłosierdzia..... 469

Komunikaty Kurii

- Sakrament Bierzmowania udzielany dorosłym w katedrze siedleckiej 472
- Zebranie Rady Kapłańskiej 475
- Podlaska Pielgrzymka Motocyklowa 476
- Święto dziękczynienia Bogu za dar błogosławionych
męczenników podlaskich..... 477
- Ogólnopolska Pielgrzymka Kobiet..... 478
- Halowa liga piłki nożnej służby liturgicznej diecezji siedleckiej..... 479
- Regulamin diecezjalnego turnieju piłki siatkowej chłopców
i dziewcząt z gimnazjum i szkół średnich rozgrywanego
w ramach Dnia papieskiego - 16 października 2010 r..... 480
- Komunikaty Wydziału Duszpasterskiego 483
- Moje zdjęcie z Janem Pawłem II..... 487
- Zmarł ks. Eugeniusz Matyska (1922-2010)..... 489
- Zmarł ks. Wiesław Michalik (1935-2010)..... 492
4. październik, WSD Nowe Opole - spotkanie parafialnych Asystentów KSM..... 494

- Różańce i krzyże z okazji I Komunii św. oraz Bierzmowania
- pomocą dla prześladowanych Chrześcijan w ziemi Jezusa..... 495

Dodatek

- ks. mgr Grzegorz Chruściel - *Stanowisko prawosławne w rozumieniu
sukcesji apostolskiej w świetle polskich czasopism teologicznych
po Soborze Watykańskim II*..... 497

ISSN 1230-7165

Wydawca:

Unitas

Wydawnictwo Diecezji Siedleckiej
08-110 Siedlce, ul. Szkolna 22
tel. 025 632-27-66
e-mail: unitas.siedlce@neostrada.pl

Redaktor naczelny: ks. Jacek Szostakiewicz